

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Mieli piliečiai, brangūs rinkėjai,

2024 m. birželį priimsite svarbiausią sprendimą. Nuo jūsų priklausys mūsų visuomenės ir planetos ateitis. Jūsų balsas nulems, kokia kryptimi Europos Sąjunga pasuks per ateinančius penkerius metus.

Tai, kas pastatyta ant kortos, yra gyvybiškai svarbu. Nuo jūsų pasirinkimo priklausys, ar imsime bendrų veiksmų, kad pagerintume gyvenimo kokybę, apsaugotume mums brangias teises ir laisves, o Europa taptų taikos ir teisingumo jėga visame pasaulyje. Tai lemiamas momentas – kryžkelė mūsų kelyje į ateitį.

Per pastaruosius kelerius metus kartu daug išgyvenome.

Jauni žmonės, kovoję už tai, kad klimato krizė būtų įtraukta į politikų darbotvarkę, išgyveno tragišką pandemiją. Solidarizuodamiesi su visuomene jie prarado svarbius mokslo metus ir profesines patirtis, nors žinojo, kad jų laukia sunki ateitis.

Agresyvus V. Putino karas Ukrainoje panardino Europą į energijos krizę, o pensininkai ir šeimos sunkiai apsirūpino šiluma.

Moterys, LGBTI bendruomenės ir etninių mažumų grupės patyrė vis didėjančių išpuolių prieš jų teises, kuriems vadovavo daugybė Europos vyriausybių, perėmusių ne tik dešiniąsias, bet ir kraštutines dešiniąsias pažiūras.

Tuo pat metu augo nesuskaičiuojama neveiklumo klimato srityje kaina.

Galvodami apie šiandieną ir rytojų tokiais laikais daugelis iš mūsų jaučiasi nesaugūs.

Kraštutiniai dešinieji, naudodamiesi šiomis baimėmis, bando mus sugrąžinti į praeitį. Jie skleidžia neapykantą, o atpirkimo ožiais vadina žmones, kuriems reikia mūsų paramos. Jų sprendimai yra klaidingi. Būdas kovoti su bejėgiškumu, kurį daugelis iš mūsų jaučia, yra ne skleisti apmaudą, bet įsiklausyti ir elgtis drąsiai.

Klimato krizė yra mūsų kartos iššūkis. Kurdami žalesnę visuomenę mes taip pat išspręsimė visuomenę priešinančią neteisybę ir nelygybę. Priešingai nei konservatoriai ir kraštutiniai dešinieji, kurie nori paneigti mums iškilusias problemas ir atidėti jų sprendimą, mes imsime skubių veiksmų.

Su kiekviena diena neveiklumo našta vis sunkėja. Nors žinome, kad atsinaujinantys energijos ištekliai gali sumažinti sąskaitas už suvartotą energiją, toliau brangiai mokame už iškastinę energiją.

Nors žinome apie toksišką taršos poveikį mūsų organizmui, jie ir toliau blokuoja sprendimus dėl švaraus oro ir saugios aplinkos.

Nors žinome, kad sveikas maistas turėtų būti prieinamas visiems, jis išlieka prabanga, prieinama tik nedaugeliui.

Nors išgyvename gaisrus ir potvynius, klimatas ir toliau kaista, o ekosistemos balansuoja ant išnykimo ribos.

Su mumis lunatizmas baigiasi. Mes renkame pokyčius.

Nuolatinės krizės neturi tapti savaime suprantamu dalyku.

Sprendimų yra. Reikia tik drąsos padaryti tai, ką privalome.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Štai kodėl nežinomybės ir nerimo akivaizdoje keliame vilties ir ryžto vėliavą.

Įveikti šių laikų iššūkius Europai reikia Žaliojo socialinio kurso.

Mes renkamės ambicijas. Mūsų Žaliojo socialinis kursas padės išspręsti klimato ir aplinkos krizę, nes tai – mūsų neatidėliotina pareiga. Milijardus, skiriamus iškastinio kuro subsidijoms, skirsime atsinaujinantiems energijos šaltiniams, gamtai ir biologinei įvairovei. Naudosime valstybių lėšas, kad sukurtume sveikesnę aplinką mums ir tinkamesnę ateitį gyventi mūsų vaikams.

Mes renkamės saugesnį gyvenimą. Mūsų Žaliojo socialinis kursas padės įveikti pragyvenimo išlaidų krizę, investuojant į būtiniausias dalykus, kurių mums visiems reikia, ir į viešąsias paslaugas, kurių visi nusipelnėme. Investuosime į įperkamą būstą, kad sumažėtų nuomos kainos, būsto renovaciją, kad sumažėtų sąskaitos už energiją, ir viešąjį transportą, kad kelionės į darbą ir namo būtų dar pigesnės. Esame įsitikinę, kad kasdienis gyvenimas gali būti daug pigesnis dėl paprastų ir protingų investicijų į viešąsias paslaugas.

Mes renkamės gerovę. Mūsų Žaliojo socialinis kursas sukurs dinamišką ir konkurencingą ekonomiką ir milijonus ekologiškų darbo vietų pažangiausioje pramonės šakoje. Siūlome išsamų investicijų planą, pagal kurį visoje Europos Sąjungoje bus finansuojama ekologiška pramonė ir infrastruktūra. Žalioji pertvarka nėra neapibrėžta. Tai reiškia naujas geležinkelio linijas, naujas gamyklas, naujas galimybes jums ir jūsų bendruomenei.

Mūsų Žaliojo socialinis kursas neatsiejamas nuo įtraukios ir demokratiškos Europos, kurioje ginamos visų teisės.

Mes renkamės laisvę. Kovojuame už demokratišką, feminizmą ir žmogaus teises ginančią Europą. Europa – mūsų skydas. Ji turi priimti teisės aktus, užtikrinančius pagrindines teises ir apsaugančius nuo diskriminacijos. Mes nesustosime, kol visi Europoje galės turėti savarankiško apsisprendimo teisę.

Europa nėra sala. Mūsų ES projektas neatsiejamas nuo įsipareigojimo dirbti tarptautiniu mastu, kad būtų užtikrintas saugumas, taika ir pasaulinis teisingumas.

Mes renkamės atvirumą. Bendradarbiaudami su partneriais nenuilstamai stengsimės kurti teisingesnį pasaulį. Palaikysime Ukrainą kovoje už laisvę. Šalinsime pagrindines konfliktų ir neteisybės priežastis, naudodamiesi ES įtaka ir ištekliais, kad pradėtume įgyvendinti pasaulinį žaliąjį kursą. Esame įsitikinę, kad kiekvienas žmogus nusipelno saugios, patikimos ir klestinčios ateities, kad ir kur jis gyventų.

Kartu galime tai pasiekti.

Žaliųjų šeima yra didesnė nei bet kada anksčiau. Ji įvairesnė ir gausiau paplitusi visoje Europoje. Žalieji dirba ministerijose nuo Latvijos iki Ispanijos ir miestų tarybose nuo Zagrebo iki Liono. Kiekvieną dieną siekiame rezultatų. Kuriame sprendimus. Geriname gyvenimą ir saugome klimatą bei aplinką.

Dabar turime žengti kitą žingsnį. Atėjo laikas formuoti kitą Europos Parlamento daugumą. Atėjo laikas siekti pažangos ir veikti. Galime sukurti teisingesnę visuomenę ir mūsų planetos ateitį, kurioje būtų galima gyventi.

Siūlome alternatyvą Europai. Jūs galite rinktis ne vien nesėkmingą status quo ir kraštutinių dešiniųjų reakciją. Jūs galite rinktis viltį.

Pasirinkite Žaliąjį socialinį kursą.
Pasirinkite pagrindines teises ir demokratiją.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Pasirinkite taiką, žmogaus teises ir visuotinį teisingumą.

Tik stiprus Europos žaliųjų balsas padės mums tai pasiekti. Tik žalieji užtikrins, kad Europos Sąjungos pagrindu taptų siekis sustabdyti klimato kaitą, socialinis teisingumas, pagrindinių teisių ir demokratijos apsauga.

Istorija rodo, kad susitelkusi Europa gali pasiekti viską. Mūsų požiūris į politiką, remiamas piliečių ir jų judėjimų, yra paprastas – siūlome šiandienos sprendimus, kurie užtikrintų geresnį rytojį.

Esame pasirengę ir įsitikinę, kad ir jūs esate pasirengę. Kartu paverskime šią Europą realybe.

Balsuokite už žaliuosius.

I SKYRIUS. PASIRYŽIMAS TEIKTI PIRMENYBĘ PLANETAI IR ŽMONĖMS – MŪSŲ EUROPOS ŽALIASIS SOCIALINIS KURSAS

Marijos sąskaitos už elektrą niekada nebuvo tokios didelės kaip praėjusią žiemą. Pabandykite jas sumokėti iš vieno asmens pajamų, kai reikia išmaitinti du vaikus. Ji sunkiai (gal net per daug sunkiai) dirbo, bet mėnesio pabaigoje pinigų niekada neužteko.

Viena Marija nebūtų galėjusi išsisukti iš tokios padėties, bet ji nebuvo viena. Savivaldybė pagaliau atidarė bendruomenės vaikų priežiūros centrą, kurį žadėjo daugelį metų. Ji taip pat gavo Žaliojo socialinio kurso subsidiją ir renovavo savo namą, kuriame švilpavo vėjai. Naujas autobuso maršrutas reiškė, kad kiekvieną savaitę ji sunaudodavo perpus mažiau benzino.

Paaiškėjo, kad kai visuomenė į visus mūsų kasdienius sunkumus pažvelgs kaip į bendras problemas, kartu galėsime jas išspręsti. Įgyvendindami Žaliąjį socialinį kursą kartu galime paversti Marijos ir visų mūsų gyvenimus saugesniais, laimingesniais ir sveikesniais, su mažesnėmis sąskaitomis už energiją, sveiku maistu už prieinamą kainą, švariu oru mūsų miestuose ir miesteliuose.

Klimato ir socialinis teisingumas – dvi to paties medalio pusės.

Praėję metai buvo karščiausi per visą istoriją. Planetos būklė yra kritinė. Klimato krizės žala gyvenimui ir pragyvenimui – užtvindyti namai ir bankrutuojantys ūkiai – kasmet vis didėja.

Girdime skubius mokslininkų ir aktyvistų raginimus. Nyksta rekordiškai daug gyvūnų ir ekosistemų, todėl negalime laukti.

Jei dabar imsime kovos su klimato kaita veiksmų, jų vaisius skinsime visi, o mūsų gyvenimas artimiausioje ateityje taps prieinamesnis ir malonesnis. Tai padės apsaugoti mus supančią gamtą.

Nieko neveikimas pasitarnaus tik turtingiausiems, kurie pelnosi iš iškastinio kuro, o skurdžiausiems mūsų visuomenės nariams teks padengti to kaštus.

Per pastaruosius kelerius metus Europos žmonių pragyvenimo lygis smarkiai nukentėjo. Pragyvenimo išlaidos didėja, todėl milijonai žmonių patiria nesaugumo jausmą, o labiausiai pažeidžiami žmonės už tai moka didžiausią kainą.

Didėjanti nelygybė ir vyraujanti ekonominė neteisybė nėra naujiena. Ištinus dešimtmečius itin turtingi žmonės nemokėjo beveik jokių mokesčių, o viešųjų paslaugų prieinamumas vis mažėjo.

Darbo rinka tampa vis labiau nestabili ir pernelyg daug žmonių turi palikti namus, kad rastų tinkamą darbą.

Visa tai neturi būti laikoma norma. Visa tai nėra neišvengiama.

Turime drąsos imtis to, ko reikia.

Tai mūsų problemos, kurias turime spręsti dabar. Mes neatidėliosime to kitai kartai.

Kovoje su pragyvenimo išlaidų krize ir ekonomine nelygybe, kartu saugant klimatą ir atkuriant gamtą reikės investicijų. Todėl siūlome išsamų investicijų planą Europai – Žaliąjį socialinį kursą.

Kursime naują žaliąją infrastruktūrą ir finansuosime kokybiškas viešąsias paslaugas. Šios ekonominės galimybės sukurs naujų darbo vietų ir pramonės šakų.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Visa, ką siūlome, yra susiję su gyvenimo gerinimu ir klimato bei aplinkos apsauga.

Norime, kad toksiška oro tarša ir neekonomiškos subsidijos iškastiniam kurui liktų praeityje, o mokesčių rojai neturėtų vietos nei Europoje, nei kitur.

Kovosime už įperkamą būstą, atsinaujinančią energiją ir sveiką maistą visiems. Saugosime stabilų klimatą ir atkurtą gamtą.

Žaliasis socialinis kursas – tai mūsų planas sukurti ekologiškesnę ir sveikesnę Europą, kurioje gyvenimas būtų saugus, klestintis ir kupinas galimybių.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

KLIMATO IR APLINKOS APSAUGA

Mūsų Žalioji socialinė kursas yra tikras klimato ir aplinkosaugos teisingumo pavyzdys. ES klimato ir aplinkos politika nustato veiksmų, kurių imsimės Europoje ir už jos ribų, tempą ir siekius. Daug kas jau padaryta ir mes einame žaliosios pertvarkos keliu. Dabar kyla klausimas, kaip paspartinti neatidėliotinus veiksmus ir kartu užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį, ypač pažeidžiamiausiems žmonėms.

Mūsų visuomenės sveikos ir saugios gali būti tik, jei gerbsime planetos ribas. Jau dabar susiduriame su klimato kaitos pasekmėmis – ekstremalesniais orais, pavyzdžiui, audromis, sausromis ir potvyniais, kylančiu jūros lygiu, dykumėjimu, Arkties ledo ir ledynų tirpimu. Milijonai gyvūnų ir augalų rūšių gresia išnykimas. Mūsų planetos ir sąlyginai taikios bei klestinčios visuomenės ateitis priklauso nuo to, ar imsimės veiksmų dabar. Klimato ir aplinkos apsauga – tai žmonių apsauga.

Perėjimas prie žaliosios ekonomikos bei socialiai teisingos ir klimato požiūriu neutralios Europos užtikrins gerovę. Siekiame geresnės gyvenimo aplinkos ir gerai apmokamų saugių darbo vietų pagrindinėse Europos ekonomikose. Užtuot mokėję milijardus autokratams už trečiojoje šalyje išgaunamą ir perdirbamą iškastinį kurą, galime investuoti šias lėšas į atsinaujinančiosios energijos gamybą, išsaugoti pinigus ir darbo vietas Europoje bei investuoti į geresnę ateitį.

KOVA SU KLIMATO KAITA

Esame istorijos kryžkelėje. Laikydamosi mokslininkų rekomendacijų Europa turi kuo skubiau įveikti klimato krizę ir kuo greičiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, kad ateinančiais metais ir dešimtmečiais užtikrintų kuo tinkamesnę gyventi ateitį. ES turi tapti pasauline klimato kaitos lydere, jei norime užtikrinti ateitį, tinkamą gyventi visai planetai ir sustabdyti didėjantį potvynių, gaisrų ir sausrų skaičių ES ir visame pasaulyje. Tuo pat metu investicijos į švarią Europos ekonomiką ir spartus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas stiprina mūsų ekonomiką, atsparumą ir saugumą.

Mūsų darbas Europos Parlamente ir klimato kaitos aktyvistų spaudimas padėjo įgyvendinti Europos žaliąjį kursą. Turime toliau stiprinti sritis, kuriose dėl kompromisų atsirado spragų, ir kelti didesnius užmojus. Pastaraisiais metais skeptikai, lobistai, konservatoriai ir populistai stengiasi sustabdyti žaliąją pertvarką, o mokslą bei pažangą pakeisti dezinformacija, neveiksminga politika ir tolesne priklausomybe nuo iškastinės energijos.

Džiaugiamės net ir vėlyva pažanga, tačiau ir toliau reikalaujame didesnio ambicingumo ir visiškai jau pradėtų vykdyti planų įgyvendinimo. Siekdami, kad klimato ir aplinkos krizė sulauktų reikiamo dėmesio, sieksime, kad teisė į sveiką ir švarią aplinką būtų įtraukta į Pagrindinių teisių chartiją, kuri privalo būti tiesiogiai taikoma visiems ES piliečiams.

Europa gali ir turi imtis visų įmanomų veiksmų, kad iki 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekį sumažintų 55 proc., o iki 2040 m. pasiektų visišką neutralumą klimato atžvilgiu. Šie tikslai turėtų būti įvardyti peržiūroje ES klimato teisėje. Kad pasiektume užsibrėžtus klimato tikslus, neturime pasikliauti klaidingais sprendimais, tokiais kaip geoinžinerija.

ATSINAUJINANČIAISIAIS ENERGIJOS IŠTEKLIAIS GRINDŽIAMŲ POKYČIŲ

Skatinsime ES kurti visiems skirtą energetikos sistemą, pagrįstą tik atsinaujinančiais energijos išteklių, kuri suvienytų žemyną ir suteiktų jam energijos. Atsinaujinanti energija yra ekonominis raktas į ateitį. Atsinaujinantieji energijos ištekliai yra pigesni ir saugesni už bet kurį kitą energijos šaltinį, todėl 2021–2023 m. ES ekonomikai padėjo sutaupyti 100 mlrd. eurų, o namų ūkiams – sumažinti sąskaitas už energiją.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Norime pertvarkyti savo energetikos sistemą taip, kad iki 2040 m. 100% energijos būtų gaunama iš saulės, vandens, vėjo ir geoterminių šaltinių, atsisakant iškastinės energijos. Tik atsinaujinanti energija gali užtikrinti planetą, kurioje galima gyventi, geopolitinę nepriklausomybę nuo autokratų ir atsparią bei demokratiškai valdomą energetikos sistemą.

Norime, kad piliečiai taptų svarbiausia energetikos pertvarkos dalimi, o dabartinę centralizuotą sistemą pakeistų itin veiksminga, išmani ir demokratiška energetikos sistema, kurioje pirmenybė teikiama žmonėms, ekonominiam teisingumui ir planetai. Piliečiai turėtų dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose, pavyzdžiui, renkantis energetikos projektų vietas. Energetikos projektai turėtų būti plėtojami taip, kad jų poveikis gamtai būtų kuo mažesnis. Palaikome mintį, kad atsinaujinančios energijos projektai turėtų tapti bendruomenės nuosavybe, nes taip piliečiams suteikiama tiesioginė sprendimų priėmimo galia.

Norime, kad ant kiekvieno stogo būtų įrengtos saulės baterijos ir skatinami vietiniai sprendimai, pavyzdžiui, centralizuoto šildymo sistemos, energijos kaupimas, elektromobilių įkrovimas ir šilumos siurbliai. Taip pat turime paspartinti patikimo elektros energijos tinklo, turinčio geresnes jungtis ir rezervinius šaltinius, plėtrą, kad būtų užtikrintas stabilus elektros energijos tiekimas – taip pat ir tada, kai nešviečia saulė ar nepučia vėjas.

Išsprendus klimato krizę bus sukurta milijonai darbo vietų įvairiuose sektoriuose – nuo atsinaujinančios energijos ir statybų iki pramonės ir transporto. Projektai, kuriuos rytoj pradėtume įgyvendinti, trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu sukurtų 2 mln. darbo vietų, o siūlomas ilgalaikis perėjimas prie žaliosios ekonomikos – iki 10 mln. darbo vietų.

IŠKASTINIO KURO ATISISAKYMAS EUROPOJE

Iki 2040 m. ES turi palaipsniui atsisakyti viso iškastinio kuro, pradėdant anglimis, kurių turi nebelikti iki 2030 m. ES turi turėti aiškų planą, kaip visiškai atsisakyti iškastinių dujų ir naftos jau 2035 m. ir ne vėliau kaip 2040 m.

Remsime masinį ir spartesnį visų sektorių elektrifikavimą ir užtikrinsime visiems prieinamą energiją. Turime remti pigių elektra varomų transporto priemonių ir jų įkrovimo infrastruktūros plėtrą.

Klimatui labai svarbu, kad kuo greičiau pereitume prie atsinaujinančiais ištekliais grindžiamo šildymo ir vėsinimo namuose ir pramonėje (pavyzdžiui, šilumos siurblių, centralizuoto šildymo, atliekinės šilumos, geotermijos ir, jei reikia, tvarią gaunamos medienos ir atliekinės biomasės). Padėsime tiems, kurie negali sau leisti pradinių investicijų, kad galėtų pereiti prie tokių sistemų ir gauti ilgalaikę naudą.

Siūlomos alternatyvos, pavyzdžiui, ekologiškas vandenilis, susijusios su didesne rizika ir sąnaudomis tiek vartotojams, tiek pramonei. Jos turėtų būti naudojamos tik kaip atsarginės elektros energijos sistemos, sunkiosios pramonės, tolimosios laivybos ir skrydžių poreikiams tenkinti, kai elektrifikavimas neįmanomas.

Europai reikia plano, pagal kurį ne vėliau kaip iki 2025 m. būtų laipsniškai atsisakyta visų subsidijų iškastiniam kurui, o ne vėliau kaip iki 2027 m. – visų kitų aplinkai žalingų subsidijų. Milijardus eurų, šiuo metu skiriamų iškastinio kuro subsidijoms, reikia nukreipti į atsinaujinančią energiją, energijos vartojimo efektyvumą ir taupymą. Jokie Europos ar valstybių narių viešieji pinigai neturėtų būti skiriami infrastruktūrai, kuri mus prirakintų prie iškastinio kuro sistemos arba trukdytų atsinaujinančiais ištekliais grindžiamam elektrifikavimui ten, kur jis įmanomas. Sklandžiam perėjimui prie ekologiškos ekonomikos nėra vietos ekonominėms paskatoms ar išimties prabangiems išmetamiesiems teršalams.

Labai svarbu mažinti paklausą per energijos taupymo priemones. Skyrę dėmesį paklausos mažinimui ir efektyvumui sunaudosime mažiau energijos ir mažinsime jos poreikį – taip lengviau ekologizuosime savo energetikos sistemą. Naujausiuose ES teisės aktuose nustatytos energijos vartojimo

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

efektyvumo priemonės, pavyzdžiui, dideliu pasiekimu laikome principo „pirmiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ įvedimą.

Mažinant paklausą pravartu skatinti vartotojus keisti elgseną, gyvenimo būdą ir tapti kolektyvo dalimi, laikantis socialinio teisingumo principų. Pavyzdžiui, transporto sektoriuje energijos paklausą galima sumažinti palaipsniui atsisakius trumpų atstumų kelionių lėktuvais, kai yra tinkamų alternatyvų geležinkeliu, apribojus asmeninių automobilių svorį arba išplėtojus aukštos kokybės geležinkelių ir dviračių infrastruktūrą.

EUROPOS PRISITAIKYMAS PRIE ĮKAITUSIOS PLANETOS

Dėl dešimtmečius trukusio klimato kaitos neigimo ir delsimo imtis reikiamų veiksmų vis dažniau kenčiame ekstremalias oro sąlygas, o įsivyraujanti prieš klimato kaitą nukreipta retorika tik dar labiau pablogins padėtį. Potvyniai ir gaisrai sunaikino namus ir įmones, o karščio bangos kelia pavojų žmonių gyvybėms namuose ir darbo vietose.

Kad žmonės ir vietovės taptų mažiau pažeidžiami dėl klimato poveikio, priimsime prisitaikymo prie klimato kaitos įstatymą, pagrįstą ekosistemoms naudingais sprendimais.

Gamtos atkūrimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos pastangomis bus atkurti vandens šaltiniai kaimo vietovėse ir miestuose, atgaivinant upes ir užliejamas teritorijas. Pripažįstant svarbų vandens vaidmenį ir taikant integruotą požiūrį vandens klausimas turi būti įtrauktas į visas atitinkamas ES politikos sritis.

Žalioji transformacija turi būti vykdoma kartu su stipria sanglaudos politika, kad naudos gautų visi Europos regionai. Išplėstame ES solidarumo fonde daugiausia dėmesio skirsime prisitaikymui prie klimato kaitos ir pasirengimui stichinėms nelaimėms. Specialus ir tiesioginis ES finansavimas kovos su klimato kaita priemonėms gali sumažinti biudžetinį ir politinį spaudimą miestams ir savivaldybėms bei sudaryti sąlygas pertvarką formuoti ir vykdyti regioniniu lygmeniu, nepriklausomai nuo to, kas užima nacionalinius valdžios postus.

Remdamiesi Europos solidarumo principu, sukursime Europos stichinių nelaimių fondą. Taip pat išplėsime ir bendrai finansuosime Europos gaisrų gesinimo technikos parką, kvalifikuotą profesionalų ir savanorių personalą, gaisrų gesinimo įrangą, priemones ir lėktuvus, taip pat beveik tikralaikės stebėsenos priemones ir ekstremaliųjų situacijų koordinavimo centrą. Stiprinant civilinę saugą Europa taps atsparesnė klimato nelaimėms.

NULINĖ TARŠA – TAI SVEIKATA

Visiškai netarši Europos Sąjungą, kurioje būtų vykdoma oro, vandens ir žemės taršos mažinimo politika, taptų daug sveikesne vieta gyventi. Dėl oro taršos kasmet anksčiau laiko miršta 300 000 ES gyventojų, o vaikai yra labiausiai pažeidžiami dėl smulkių kietųjų dalelių poveikio. Mes sieksime, kad ES sugriežtintų oro kokybės standartus, taikomus visiems ir visur ES, be jokių išimčių.

Iki 2030 m. oro kokybė ES turi atitikti Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas. Kovosime už tai, kad iki 2030 m. Europoje neliktų toksinių medžiagų, ir palaipsniui atsisakysime kenksmingiausių cheminių medžiagų, priimdami griežtesnį jų reguliavimo įstatymą.

Klimato krizė taip pat kelia didelę grėsmę žmonių sveikatai, nes karščio bangos, sausras ir kiti ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai turi įtakos visiems gyventojams. Išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas dabar padės išvengti padėties pablogėjimo artimiausioje ateityje.

BENDRASIS ŽALIŪJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

GAMTOS ATGAIVINIMAS

Turime saugoti gamtą, kuri yra šios planetos gyvybės pagrindas – nuo paukščių ir bičių iki pelkių ir šlapžemių. Dėl žalos ekosistemoms, pesticidų naudojimo ir klimato kaitos milijonui rūšių gresia išnykimas. Šį masinį nykimą reikia sustabdyti.

Nuo 2026 m. 10 proc. ES biudžeto turi būti skiriama biologinės įvairovės tikslams įgyvendinti. Kovos su klimato kaita veiksmai ir sveikų, biologine įvairove turtingų ekosistemų atkūrimas yra dvi to paties medalio pusės.

Norime apsaugoti trečdalį ES sausumos ir jūrų teritorijų, kad galėtume gyventi darnoje su gamta, įskaitant pelkes, miškus, jūrų, žemės ūkio ekosistemas, upes ir ežerus. Norime sukurti ekosistemas jungiantį transeuropinį gamtos tinklą, kad rūšys galėtų migruoti.

Kaip nustatyta Gamtos atkūrimo įstatyme, už kurį kovojome, norime atkurti nualintas gamtines teritorijas ir ekosistemas visoje ES. Bendradarbiavimas su ūkininkais, žvejais ir vietos bendruomenėmis yra labai svarbus siekiant apsaugoti biologinę įvairovę ir kovoti su klimato kaita. ES turi vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, prisiimtus Monrealyje vykusioje JT biologinės įvairovės konferencijoje (COP 15), ir imtis ambicingų veiksmų dėl biologinės įvairovės apsaugos ir atkūrimo.

MIŠKAI – ŽALIEJI EUROPOS PLAUCIAI

Miškams gresia išskirtimas ir klimato kaitos padariniai. Jie yra mūsų plaučiai ir gyvybės palaikymo sistema, kurioje gyvena didžioji dalis sausumos biologinės įvairovės, bei pagrindiniai anglies dioksido absorbentai. Miškai taip pat atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant švarų orą, reguliuojant vandens apytakos ciklą ir užkertant kelią dirvožemio erozijai. Miškų apsauga ir atkūrimas yra labai svarbūs siekiant klimato tikslų.

Mes, žalieji, manome, kad seni miškai, gamtai draugiškesnis vadovavimas ir biologinei įvairovei palankus miškų įveisimas ir atkūrimas yra svarbiausi veiksniai, užtikrinantys sveikus Europos miškus. Mums reikia bendros kovos su miškų gaisrais strategijos, kurią įgyvendintume pasitelkdami natūraliems miškams artimus mišrius miškus. Esame pasiryžę vengti plynų kirtimų ir kurti apsaugos koridorius. Reikia imtis neatidėliotinių priemonių, kad apsaugotume miškus nuo netinkamo valdymo, taršos ir klimato kaitos.

DIRVOŽEMIO PUOSLĖJIMAS SU TVARIU MAISTU IR ŽEMĖS ŪKIU

Europai reikia bendros maisto ir žemės ūkio politikos, kuri padėtų keisti tai, ką valgome, kaip gaminame maistą ir iš kur jį gauname. Ūkininkai ir žemės ūkio darbuotojai išgyvena dvigubą krizę. Pirmiausia, jų veiklai kelia grėsmę klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas. Tačiau daugelis šio sektoriaus atstovų taip pat negauna teisingo atlygio už pagamintą maistą.

Kiekvienas Europos ūkininkas turėtų turėti galimybę uždirbti pajamas iš savo veiklos. Turime spręsti struktūrines maisto sektoriaus problemas, kad mūsų maisto sistema taptų atsparesnė ir būtų remiama vietinė gamyba. Tai leis nepriklausomai apsirūpinti maistu. Turime užtikrinti, kad ūkininkai nepatirtų nesąžiningos konkurencijos dėl tų pačių standartų neatitinkančių produktų, įskaitant produktus iš trečiųjų šalių.

Reikia iš esmės atsisakyti subsidijų pramoniniam žemės ūkiui, kuriame klesti pesticidų naudojimas, monokultūrų auginimas ir gyvūnų kankinimas, bei pradėti masiškai investuoti į ekologinį ūkininkavimą ir agroekologinę gamybą. Dabartinis žemės ūkio modelis yra labai priklausomas nuo žaliavų, pavyzdžiui, trąšų, pašarų ir iškastinio kuro, taip pat ir gautų ne iš ES šalių.

BENDRASIS ŽALIŪJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Daugelį metų neteisingai skiriamos subsidijos sutelkė didžiules žemės valdas vienoje rankose, o smulkieji ir vidutiniai ūkininkai buvo nustumti į dugną. ES turi skatinti naują žemės ūkio modelį, kuriuo būtų mažinamas išmetamųjų teršalų kiekis, saugoma aplinka ir skatinamas socialinis teisingumas.

Šis perėjimas prie ekologiško ir socialiai teisingo žemės ūkio, remiamas tikslinėmis ES lėšomis, yra galimybė sukurti saugius ir tvarius verslo modelius, kurie bus naudingi milijonams Europos ūkininkų.

Pagal bendrą maisto ir žemės ūkio politiką ES žemės ūkio finansavimas priklausys nuo socialinių ir aplinkosaugos kriterijų, kad būtų užtikrintos kokybiškos darbo vietos ir pagerintas aprūpinimas maistu. Tai reiškia, kad trečdalis ES biudžeto bus skiriama tvarioms maisto sistemoms, kuriomis bus gerinama dirvožemio kokybė, mažinamas išmetamųjų teršalų kiekis ir maisto švaistymas, kartu sprendžiant ūkininkų ekonominę padėtį ir mažinant neigiamą mūsų žemės ūkio sistemos poveikį besivystančioms šalims. ES turi stiprinti augalinių baltymų sektorių ir skatinti vartoti daugiau augalinių produktų, siūlydama atitinkamus politinius sprendimus, įskaitant Augalinės mitybos sutartį.

Sveikas maistas taip pat reiškia maistą be pesticidų. Turime mažinti cheminių pesticidų naudojimą, kad išsaugotume ekosistemas, sveiką dirvožemį ir žmonių sveikatą. Kovosime už tai, kad iki 2030 m. pesticidų naudojimas sumažėtų 50 proc. Glifosatas nėra būtinas nei produktyviam ūkininkavimui, nei piktžolių kontrolei. Glifosatas gali ir turi būti uždraustas, o ūkininkams turi būti suteikta ekonominė parama pereiti prie ekologiškesnių sprendimų.

EUROPA BE GMO

Manome, kad GMO nėra žemės ūkio sektoriaus iššūkių sprendimas, ir norime, kad vartotojai galėtų rinktis maistą be GMO. Mes, žalieji, esame įsipareigoję laikytis atsargumo principo ir išlaikysime esamą visų GMO ir naujų genominių metodų reguliavimo tvarką. Naujiems metodams neturi būti taikoma ES teisės aktuose jau nustatyta GMO apsauga.

Ūkininkai turi būti apsaugoti nuo to, kad agropramonė nesinaudotų intelektualinės nuosavybės teise ekonominei priklausomybei įtvirtinti. Visi produktai, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų produktų, turi būti atsekami ir ženklinami. Nacionalinės vyriausybės turi išsaugoti teisę uždrausti auginti genetiškai modifikuotus augalus.

PRIORITETAS GYVŪNŲ GEROVEI

Gyvūnų gerovę laikysime visuotiniu ES prioritetu ir kovosime už tai, kad formuojant ES politiką būtų labiau atsižvelgiama į gyvūnų gerovę, kaip reikalaujama ES sutartyse. Reformuodami žemės ūkio politiką, pasisakome už griežtesnes taisykles dėl gyvūnų laikymo sąlygų, antibiotikų naudojimo ir gyvūnų transportavimo. Zoonozijų sukėlėjų plitimas ir atsparumas antimikrobinėms medžiagoms kelia dar vienos pražūtingos pandemijos pavojų.

Norime nutraukti gyvūnų mega ūkių klestėjimą ir žiaurų elgesį su gyvūnais pramoninėje žemdirbystėje. Nors Europos Komisija nesiėmė jokių veiksmų reaguodama į istorinę Europos piliečių iniciatyvą dėl narvų naudojimo uždraudimo, mes tęsime piliečių kovą, kad narvuose gyvūnus auginantys ūkiai pagaliau būtų uždrausti. Toliau kovosime už griežtesnes gyvūnų apsaugos taisykles komercinio transportavimo metu, nustatydami ne ilgesnį kaip 8 valandų transportavimo laiką, o tam tikrų rūšių ir kategorijų pažeidžiamiesiems gyvūnams – ne ilgesnį kaip 4 valandų transportavimo laiką. Taip pat pritariame, kad būtų uždrausta transportuoti neatjunkytus gyvūnus ir eksportuoti gyvus gyvūnus į trečiąsias šalis, kuriose nesilaikoma ES gyvūnų gerovės standartų. Tvirtai remiame Europos piliečių iniciatyvą dėl Europos be kailių.

Pagal mūsų bendrą maisto ir žemės ūkio politiką lėšos, kurios šiuo metu naudojamos netvariai pramoninei gyvulininkystei remti, bus panaudotos gyvūnų gerovei užtikrinti ir nukreiptos gyvūnų laikymo sistemoms ir ūkių valdymo praktikai gerinti.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Mūsų įsipareigojimas taikomas ir griežtesnei visų gyvūnų, įskaitant mokslo tikslais naudojamus gyvūnus, naminius gyvūnus, vandens gyvūnus ir laukinius gyvūnus, apsaugai. Kovosime, kad būtų nutraukta tokia žiauri praktika, kaip sistemingas jauniklių patinų žudymas, prievartinis šėrimas, kailinių žvėrelių auginimas, žiauri medžioklė ir bulių kautynės. Be to, raginame griežčiau kontroliuoti prekybą egzotiniais naminiais gyvūnais, sudarant visoje ES galiojančius patvirtintų naminių gyvūnų rūšių sąrašus. Galiausiai, kovosime su nelegaliais šunų ir kačių veisėjais bei pasisakysime už humanišką benamių šunų ir kačių sterilizacijos ir kontrolės politiką.

KLESTINČIOS JŪROS IR VANDENYNAI

Europos jūrų regionams reikia apsaugos. Daugelyje vietovių mūsų jūrų cheminė ir ekologinė būklė yra prasta. Cheminė ir plastiko tarša, povandeninis triukšmas, žaliavų gavyba ir atliekos kelia grėsmę jūrų gyvybei, o didėjantis maistingų medžiagų kiekis daugelyje vandenų lemia tai, kad jie yra visiškai arba beveik negyvenami. Siekiant kovoti su jūrų tarša, reikia griežtinti galiojančias taisykles ir visapusiškai užtikrinti jų vykdymą.

Siekdami apsaugoti mūsų vandenynus ir jūras, priimsime Jūrų ir vandenynų įstatymą. Šis įstatymas užtikrins visų su jūromis susijusių politikos krypčių nuoseklumą ir padės sąžiningai ir teisingai užtikrinti švarias, klestinčias ir sveikas jūras bei vandenynus iki 2030 m. Šiuo įstatymu bus įtvirtinta teisė į neužterštas ir ekologiškai sveikas jūras ir vandenynus.

Norėdama sustabdyti tolesnį jūrų ekosistemų nykimą, remti smulkią ir nedidelį poveikį aplinkai turinčią žvejybą bei pakrančių bendruomenes, taip pat didinti atsparumą klimato kaitai, Europa turi nutraukti pernelyg intensyvią žvejybą ir palaipsniui atsisakyti žalingos žvejybos praktikos. Visuotinė žuvininkystės politika turi skatinti pereiti prie nedidelį poveikį aplinkai turinčios žvejybos, sąžiningų ir skaidrių kvotų paskirstymo sistemų ir tausaus jūros gėrybių vartojimo. Ši pertvarka turi būti planuojama glaudžiai bendradarbiaujant su žvejais ir pakrančių bendruomenėmis. Saugomas jūrų teritorijas reikia veiksmingai saugoti, ypač nuo žalingų žvejybos metodų, pavyzdžiui, žvejybos dugniniais tralais.

ES importuoja apie 70 proc. jūros gėrybių, todėl turime prisiimti pasaulinį vaidmenį ir atsakomybę už tausią žvejybą. Kovosime už griežtesnį taisyklių taikymą pasauliniu lygmeniu. Šiomis taisyklėmis turėtų būti skatinama nedidelį poveikį aplinkai daranti žvejyba trečiosiose šalyse ir smulkieji žvejai bei mažinamas mūsų importuojamų jūros gėrybių, gautų dėl pernelyg intensyvios žvejybos, kiekis. Dėl neigiamo poveikio aplinkai, žuvininkystei, vietos bendruomenėms ir gyvūnų gerovei, akvakultūra, pavyzdžiui, atviroje jūroje esantys žuvų ūkiai, negali ilgainiui pakeisti laukinių jūrų gėrybių. ES turi reguliuoti akvakultūros plėtrą ir akvakultūros importą.

Kovosime prieš giliavandenę kasybą ir reikalausime pasaulinio moratoriumo. Pats laikas apsaugoti giliavandenių jūrų ekosistemas. Prieštarausime bet kokiai naftos ir dujų žvalgybos ir gavybos jūroje plėtrai.

PRAGYVENIMO ŠALTINIŲ UŽTIKRINIMAS VISIEMS

Mūsų Žalioji socialinė kursas gina kiekvieno žmogaus, įskaitant ir ypač pažeidžiamiausių žmonių, teisę į gyvenimui būtinausias priemones: atsinaujinančią energiją ir ekologišką transportą, tinkamą būstą ir maistingą maistą, kokybišką švietimą ir priežiūrą.

ATSINAUJINANTI ENERGIJA VISIEMS

Kiekvienam žmogui turėtų būti suteikta pagrindinė teisė gauti pakankamai atsinaujinančios energijos už prieinamą kainą. 125 mln. ES gyventojų sunkiai aprūpina savo namus šiluma, neproporcingai daug

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

kenčia moterys ir vyresnio amžiaus žmonės. Energijos nepritekliaus panaikinimas yra esminis ES prioritetas.

Pritariame Energijos garantijai, kad visi namų ūkiai gautų reikalingą energijos kiekį už prieinamą kainą. Pažeidžiamoms grupėms bus teikiama tikslinė parama, įskaitant investicijas į energijos taupymą, ir nė vienam pažeidžiamam namų ūkiui nebus nutrauktas energijos tiekimas dėl to, kad jis nepajėgus mokėti.

Savos energijos vartojimas, dalijimasis ja su kaimynais ir prisijungimas prie energetikos bendruomenės turi tapti tuo, kuo galėtų pasinaudoti visi. Taip pat užtikrinsime, kad energijos kaupimo technologijos, pavyzdžiui, akumuliatoriai bei transporto priemonių ir tinklų sąsajos, būtų pakankamai išplėtotos ir visiems prieinamos.

ĮPERKAMAS BŪSTAS VISIEMS

Būstas yra teisė, o ne privilegija. Padorus, patogus būstas, kuriame žiemą būtų šilta, o vasarą vėsu, turėtų būti prieinamas visiems. Bet kurią naktį ES gatvėse gyvena 900 000 benamių, o milijonai žmonių didmiesčiuose kovoja su didėjančiomis nuomos kainomis ir energetiniu skurdu dėl prastos kokybės būsto – visa tai yra nuolatinio nepakankamo investavimo į kokybišką, gerai izoliuotą, įperkamą ir socialinį būstą požymiai.

Turime skatinti ir didinti viešąsias ir privačias investicijas į įperkamą būstą, įskaitant socialinį būstą. Pritariame nuomos mokesčio kontrolės įvedimui miestuose ir regionuose, kuriuose nuomos kainos išaugo ir tapo neįkandamos. Pasisakome už tai, kad siekiant sumažinti nuomos kainas būtų ribojama trumpalaikė turistų nuoma, kaip tai padarė keli žalieji ES miestai. Toliau kovosime už jaunų žmonių teisę gyventi visiškai savarankiškai.

Turime laikytis europinio požiūrio į viešojo būsto politiką, apibrėžiant būstą kaip pagrindinę teisę ir apsaugant nuomininkus nuo išnaudojimo. ES finansavimas viešajam būstui turi būti tęsiamas ir pasibaigus finansavimui pagal dabartinę Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių programą. Kovosime už įperkamo būsto ES planą, kuris taip pat bus finansuojamas iš naujų ES lygmeniu surinktų lėšų, taip remdami investicijas visoje Europoje.

ŽIEMĄ – ŠILTA, O VASARĄ – VĖSU

Mums reikalinga ES programa, pagal kurią būtų renovuojami žmonių, gaunančių didžiausias sąskaitas už energiją ir mažas pajamas, būstai. Plataus masto socialinė energijos renovacijos programa gali padėti pasiekti, kad iki 2040 m. visi gyventų sveikuose ir iškastinių energijos šaltinių nenaudojančiuose namuose. Europoje 75 proc. pastatų yra energetiškai neefektyvūs, dėl jų išmetama 36 proc. anglies dioksido – tai didžiulė galimybė pagerinti padėtį juos renovuojant ir modernizuojant.

Parama turi būti prieinama visiems, daugiausia lėšų skiriant labiausiai pažeidžiamiems asmenims, o renovacija nuomininkams turi būti ekonomiškai neutrali. ES, valstybių narių ir privačios investicijos į sparčią renovaciją leis sukurti gražesnes, ekologiškesnes vietas gyventi ir kokybiškas darbo vietas. Mūsų mokestiniai pasiūlymai paskatins viešąsias investicijas į ekologišką būstą valstybių narių lygmeniu, taip pat atlaisvins privačias lėšas Europos būsto fondui atnaujinti.

SVEIKAS MAISTAS VISIEMS

Perėjimas prie tvarios, klimatui nekenksmingos maisto sistemos yra būtinas, kad Europos gyventojai galėtų mėgautis įperkamą, maistingu maistu, už kurį gamintojams būtų tinkamai atlyginama. Daugelis pagrindinių neužkrečiamųjų ligų (pavyzdžiui, vėžio) rizikos veiksnių yra susiję su mityba. Mūsų vizija – sujungti vartotojus ir gamintojus, suteikti žmonėms galimybę rinktis turint pakankamai informacijos ir užtikrinti, kad ūkininkai gautų teisingą atlygį.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

ES teisės aktuose įtvirtinsime teisės į maistą principą, o nacionaliniu lygmeniu sukursime specialius socialinės apsaugos mechanizmus, kurie užtikrintų galimybę gauti sveiko maisto ir kartu remtų vietos tiekimo grandines.

Masinėmis investicijomis remsime smulkų ir ekologišką ūkininkavimą. Milijonai europiečių pastaraisiais metais susidūrė su sparčiai augančiomis maisto kainomis. Niekas neturėtų likti be sveiko ir tvariai pagaminto maisto dėl to, kad jis per brangus.

Laikas sustabdyti spekuliaciją maistu, kuris skatina badą visame pasaulyje. Mūsų pasiūlymai dėl finansinių sandorių ir nenumatytai didelių mokesčių padės pažaboti spekuliaciją, dėl kurios kyla maisto kainos namų ūkiams.

VANDUO YRA ŽMOGAUS TEISĖ

Galimybė gauti švaraus vandens turėtų būti užtikrinta kaip pagrindinė teisė. Vandens trūkumas jau dabar kasmet kainuoja milijardus, o labiausiai nuo jo kenčia ūkininkai ir mažas pajamas gaunantys namų ūkiai. Ypač pažeidžiamas Viduržemio jūros regionas.

Būtina imtis skubių veiksmų, kad būtų apsaugota visų žmonių teisė į švarų ir tinkamą vartoti vandenį. Norime uždrausti vandens išteklių privatizavimą. Vanduo turėtų būti laikomas bendru gamtos turtu ir valdomas viešųjų subjektų. Vadovaudamiesi galiojančiais ES teisės aktais, stengiamės apsaugoti pažeidžiamus išteklius ir teikti pirmenybę geriamam, o ne kitoms reikmėms vartojamam vandeniui.

TEISINGAS VIEŠASIS TRANSPORTAS VISIEMS

Norime, kad žmonės galėtų lengvai ir pigiai keliauti tvariu viešuoju transportu. Judumas yra labai svarbus kiekvienam žmogui kiekvieną dieną. Jis jungia žmones, bendruomenes ir įmones, o kelionės pas draugus ir šeimą arba laisvalaikiu turėtų būti vienas iš gyvenimo malonumų.

Šiandien transporto sistemos yra sukurtos turtingųjų naudai ir žmonių bei planetos nenaudai. Labiausiai nuo oro ir triukšmo taršos kenčia darbininkų klasės rajonai, o dėl prasto susisiekimo kaimo ir priemiesčių bendruomenės dažnai neturi kito pasirinkimo, kaip tik naudotis automobiliu. Didelę taršą keliantis transportas yra iškreiptai subsidijuojamas, o privatūs lėktuvai dar labiau didina taršą.

Įdiegsime Europos klimato bilietų sistemą, kad kiekvienoje Europos šalyje būtų galima įsigyti įperkama viešojo transporto bilietą, kurį būtų lengva naudoti įvairiomis viešojo transporto rūšimis. Iki tol valstybių narių nacionalinio viešojo transporto fiksuotos kainos bilietai turėtų būti abipusiai pripažįstami. Jaunimui, nepilnoms šeimoms, skurstantiems, neįgaliesiems ir pagyvenusiems žmonėms turėtų būti taikomos lengvatos.

Europa turi investuoti į geresnį viešąjį transportą, saugius ir tvarius dviračių tinklus ir į žmones orientuotą miestų planavimą tiek miestuose, tiek kaimo bendruomenėse. Europai palaipsniui atsisakant vidaus degimo variklių, elektromobiliai taps viena iš transporto išmetamųjų teršalų mažinimo priemonių, tačiau tam, kad atsakas būtų realus, svarbesnė viešojo transporto įtaka. Kad elektromobiliai taptų įperkami ir atsirastų naudotų elektromobilių rinka, ES turėtų įpareigoti įmones pradėti juos naudoti savo automobilių parkuose.

INFRASTRUKTŪROS SĄJUNGA EUROPOJE

Turime smarkiai padidinti investicijas į geležinkelių transportą ir jo koordinavimą, kad Europa taptų mūsų infrastruktūros sąjungos dalimi. Geležinkelių infrastruktūra daugelyje Europos regionų yra avarinės būklės, o didžiojoje Vidurio ir Rytų Europos dalyje nėra jokio greitųjų geležinkelių tinklo. Todėl ES turi teikti pirmenybę investicijoms į regionų, kuriuose geležinkelio tinklas nepakankamai išplėtotas, modernizavimą ir konvergenciją.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Siekdami skatinti tvarias tolimąsias keliones, investuosime į naktinių traukinių infrastruktūrą ir sukursime Europos bilietų pardavimo platformą, kad tarpvalstybines keliones tvariuotu transportu būtų paprasta užsisakyti. Kaimo vietovėms ir prasto susisiekimo regionams bus teikiama pirmenybė gauti investicijas į transportą, įskaitant dalijimosi automobiliais iniciatyvas, keltus ir krovinių vežimą geležinkeliais.

Užtikrinsime, kad teisingesnės kainos atspindėtų tikrąją taršaus transporto kainą, tinkamai apmokestinsime keliones lėktuvu ir degalus, kai neįmanoma įdiegti veiksmingų, klimatui nekenksmingų alternatyvų. Sumažinsime skrydžių paklausą įvesdami dažnai skraidančių keleivių mokestį (su išimtimis salų regionams) ir uždrausime trumpalaikius skrydžius, jei yra alternatyvų. Kovosime už tai, kad būtų uždrausti privatūs lėktuvai. Ginsime sąžiningą perėjimą visiems viešojo transporto sektoriaus darbuotojams ir saugosime darbuotojus bei keleivius, taikydami kelių eismo saugumo priemones ir visoje ES nustatydami greičio apribojimą.

KOKYBIŠKAS ŠVIETIMAS VISIEMS

Prieinamas kokybiškas viešasis švietimas, mokymas ir mokymasis visą gyvenimą turėtų būti prieinamas visiems Europos gyventojams, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ar finansinės padėties. Švietimas gali padėti visuomenėms įveikti nelygybę, daryti pažangą pereinant prie žaliosios ekonomikos ir išlikti mokslo ir kultūros lyderėmis. Darbo vietas naujose ekologiškose pramonės šakose galima užpildyti tik kai turėsime tam pasirengusių žmonių.

Nuo pat programos „Erasmus+“ pradžios esame uolūs jos rėmėjai ir įdiegsime „Erasmus“ lygybės principą, kad besimokantieji, kurie įprastai negalėtų sau leisti dalyvauti programoje „Erasmus“, gautų pakankamai lėšų visiškai finansuoti savo viešnagę užsienyje. Programa „Erasmus+“ turi būti vienodai prieinama visiems, nepriklausomai nuo šalies ar ekonominės padėties.

Laikantis mūsų Žaliojo ir socialinio kurso bus pradėtas įgyvendinti bendras žaliojo švietimo ir mokymo projektas, kuris padės sujungti mokyklas, universitetus ir mokymo centrus visoje Europoje. ES pilietiškumo ugdymas, įskaitant prieš ekstremizmą, neapykantą ir rasizmą nukreiptą ugdymą, turėtų būti įtrauktas į mokymo ir neformaliojo ugdymo programas bei pripažįstamas ES lygmeniu. Investicijos į švietimą yra labai svarbi mūsų pasiūlymų finansuoti žaliąją pertvarką dalis. Jos turi suteikti galimybę mokytis visiems ir ugdyti įgūdžius, kurių prireiks ateityje.

PRIEINAMOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS VISIEMS

Sveikata yra visuomenės gerovės dalis, o gauti sveikatos priežiūros paslaugas turi teisę kiekvienas. Pandemija tapo tragišku įrodymu, kad nepakankamos investicijos, privatizacija ir prevencinių priemonių nepaisymas kelia fizinį ir psichinį pavojų pacientams ir sveikatos priežiūros darbuotojams.

Europos sveikatos sąjunga turėtų padėti valstybėms narėms užtikrinti visuotinę sveikatos apsaugą visiems Europos gyventojams. Sieksime, kad būtų panaikinta sveikatos priežiūros nelygybė ir užtikrinta galimybė gauti įperkamus vaistus ir gydymą (įskaitant vėžio ir retų ligų gydymą) visoms visuomenės grupėms, ypač pažeidžiamiausioms bendruomenėms ir rasinėms mažumoms. Nė vienas Europos gyventojas neturėtų jaustis priverstas persikelti į kitą šalį dėl nepatenkintų sveikatos priežiūros poreikių. Europos teisės aktai dėl visuotinės sveikatos priežiūros reikalaus visų valstybių narių užtikrinti šią esminę socialinę teisę.

Pandemijos padarinius vis dar juntame visoje Europoje. Daugeliui žmonių vis dar pasireiškia ilgalaikiai COVID ligos simptomai. Turime skatinti ilgalaikių COVID-19 infekcijos padarinių tyrimus. Europos Sąjunga turėtų įsteigti ES sveikatos apsaugos tarnybą, skirtą bendradarbiauti susidūrus su ekstremaliomis medicininėmis situacijomis ir reaguojant į nelaimes. Į visas politikos kryptis reikėtų žvelgti nepamirštant poveikio sveikatos priežiūrai.

BENDRASIS ŽALIUJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

ŽALIOJI VISUOMENĖ – RŪPESTINGA VISUOMENĖ

Visuomenės varomoji jėga – rūpinimasis savo nariais. Tai mūsų nepastebimas, nepakankamai įvertintas ir dažnai nepakankamai gerai apmokamas visuomenės pagrindas. Mes, žalieji, norime kurti rūpestingą visuomenę ir rūpestį suprantame kaip svarbiausią prioritetą ir sąvoką. Senstant Europos visuomenėms, slaugos poreikis vis auga, ypač tose Europos šalyse, kurios pastaruoju metu patyrė didelę emigraciją.

Mūsų Žalioji socialinis kursas taip pat yra priežiūros kursas. Sieksime pagerinti slaugos ir priežiūros darbuotojų darbo sąlygas ir ginsime kiekvieno žmogaus teisę į tinkamą priežiūrą. Investuosime į visapusiškas, visą gyvenimą taikomas priemones, pavyzdžiui, į visuotinę prieigą prie ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei deinstitucionalizuotą neįgalųjų ir pagyvenusių žmonių priežiūrą. Nustatant ES fiskalinę sistemą ankstyvasis vaikų ugdymas ir priežiūra turi būti laikomi socialinėmis investicijomis.

PSICHIKOS SVEIKATA PRIKLAUSO NUO POLITIKOS

Mūsų visuotinė sveikatos apsauga neapsiribos vien tik fizinės sveikatos priežiūra ir užtikrins, kad į visuotines sveikatos priežiūros sistemas būtų įtraukta ir psichikos sveikatos priežiūra, teikiama be jokio papildomo užmokesčio. Fizinė ir psichinė sveikata turi būti vertinamos vienodai. Siekdami įveikti psichikos sveikatos krizę, pripažįstame, kad reikalingos visuotinės ir visapusiškos prevencinės ir gydymo strategijos, apimančios kultūrą ir sportą, taip pat socialinę ir kūrybinę veiklą.

LAIKAS PERMASTYTI EUROPOS NARKOTIKŲ POLITIKĄ

Narkotikų politika turi būti grindžiama faktais, o ne išankstiniais nusistatymais. Pasisakome už ES požiūrį, grindžiamą žalos mažinimu, sveikatos priežiūra ir parama nuo narkotikų priklausomybės kenčiantiems žmonėms, kuris mažintų neigiamą socialinį narkotikų vartojimo poveikį. Siekiame dekriminalizuoti kanapes suaugusiems, kad jos būtų legalizuotos ir reguliuojamos, kartu apsaugant nepilnamečius.

SĄŽININGAS SPORTAS

Sportas vienija Europos žmones, skatina sveikatą ir socialinę sanglaudą. Europos finansavimas turėtų būti lengviau prieinamas ir geriau motyvuoti sporto pasaulį laikyti kovos su klimato kaita tikslų. Nepriklausoma Europos kovos su korupcija agentūra turėtų užtikrinti skaidrumą ir sąžiningumą sporto pasaulyje. Nustačius aiškius standartus Europoje bus galima rengti didelius tarptautinius sporto renginius, kuriuose būtų laikomasi kovos su klimato kaita tikslų ir gerbiamos žmogaus teisės.

SOCIALIAI TEISINGOS EUROPOS KŪRIMAS

Žalioji ir socialinė kryptis padės laikyti žmones ir jų gerovę Europos žaliosios transformacijos ir ekonomikos centru. Socialinės gerovės valstybė buvo vienas didžiausių Europos laimėjimų. Šios gerovės valstybės atkūrimas XXI amžiuje yra vienintelis būdas apsaugoti ir išplėsti socialines teises visiems Europos gyventojams. Socialiai teisinga Europa turi įgalinti ir apsaugoti darbuotojus bei bendruomenes pereinant prie žaliosios ekonomikos ir būti visiems prieinama. Ji turi ginti žmones, kurie kasdieniniame gyvenime susiduria su įvairialypėmis diskriminacijos formomis.

PADORIOS DARBO VIETOS VISIEMS

Europos darbuotojai nusipelno sąžiningo darbo užmokesčio, ypač po kelerius metus trukusio kainų kilimo. Kovojame, kad būtų panaikintas dirbančiųjų skurdas. Per paskutinę ES kadenciją pasiekėme, kad visoje ES būtų nustatyta minimalaus darbo užmokesčio sistema, pagal kurią būtų taikomas

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

deramo lygio minimalus darbo užmokestis, indeksuojamas pagal pragyvenimo išlaidas. Iškovojuome darbo užmokesčio skaidrumo priemones, kurios padės panaikinti didžiulius darbo užmokesčio skirtumus įmonėse ir institucijose.

Kovojame už teisės aktus, kuriais platformų darbuotojai būtų pripažinti turinčiais visas teises į minimalų darbo užmokestį, kolektyvines derybas, užimtumo sąlygas ir apsaugą, kurios darbuotojams priklauso pagal įstatymą.

Darbo vietos svarbiausiose ateities sektoriuose – statybų, priežiūros ir slaugos, energetikos ir švietimo – turi būti gerai apmokamos. Palaikome profesinių sąjungų vaidmenį užtikrinant, kad darbuotojai gautų sąžiningą pelno dalį. Mūsų pasiūlymai dėl mokesčių sumažins mokesčių našta darbuotojams, o padidins mokesčius teršėjams ir itin turtingiesiems, bus didinamos skurdžiausiųjų galimybės gauti energijos, maisto ir būsto.

NUOŽMI KOVA SU SKURDU

Kiekvienas žmogus turi teisę į deramas pajamas. Stiprus socialinės apsaugos tinklas turėtų apsaugoti žmones, kurie keičia darbo vietą, ir tuos, kurie negali dirbti. Raginame priimti ES pagrindų direktyvą dėl minimalių pajamų, kad kiekvienoje ES šalyje būtų nustatyta tinkamo lygio parama (60 proc. vidutinių pajamų) žmonėms, keičiantiems darbą arba negalintiems dirbti, ir užtikrinta jos aprėptis bei prieinamumas. Tai neturėtų turėti neigiamos įtakos nacionaliniams kolektyvinių derybų modeliams ar socialinės apsaugos sistemoms.

Trumpalaikė nedarbo draudimo programa SURE turėtų būti taikoma nenutrūkstamai, apsaugant darbuotojų, nukentėjusių nuo perėjimo prie žaliosios ekonomikos, pragyvenimo šaltiniai. Toliau reikalaujame, kad ES būtų parengta integruota kovos su skurdu strategija, kuria siekiama iki 2030 m. panaikinti benamystę ir bent perpus sumažinti vaikų skurdą, o iki 2040 m. – panaikinti vaikų skurdą.

Visuotinės bazinės pajamos turėtų būti tiriamos ir studijuojamos. Todėl pasisakome už nacionalinių bazinių pajamų bandomuosius projektus.

NIEKO APIE DARBUOTOJUS BE DARBUOTOJŲ ŽINIOS

Mūsų Žalioji socialinis kursas saugo darbuotojus ir jų teises. Norime sukurti Sąjungą, kurioje su žmonėmis būtų elgiamasi tinkamai bei sąžiningai mokama už darbą, ypač svarbiausiems darbuotojams, kurie užtikrina visuomenės funkcionavimą, ir visiems, kurie kuria infrastruktūrą, būtiną ekologiškam rytojui.

Diskusijos apie darbuotojus neturi vykti be darbuotojų žinios. Kovosime už profesinių sąjungų teises organizuoti bei vesti kolektyvines derybas ir streikuoti. Darbuotojams, kuriuos paveiks vienu metu vykstantis perėjimas prie žaliosios ekonomikos ir skaitmenizacija, turėtų būti užtikrintos teisės į informaciją, dalyvavimą vedant kolektyvines derybas ir socialinį dialogą bei mokymus. Turėtų būti remiamas profesinių sąjungų kūrimasis esant naujoms ar nestandartinėms darbo formoms, kad būtų užtikrintos visų darbuotojų teisės. Šios teisės ir standartai turėtų būti apsaugoti Sąžiningo perėjimo prie žaliosios ekonomikos įstatymu. Mokymosi visą gyvenimą direktyva turėtų apsaugoti teisę į mokamas mokymosi atostogas.

SĄŽININGAS DARBO JĖGOS JUDUMAS VISIEMS

Europa turi sudaryti sąlygas sąžiningam tarpvalstybiniam darbuotojų judumui ir jį saugoti, kad niekas nepatektų į skirtingų nacionalinių socialinių sistemų pinkles. Siekiant išvengti socialinio dempingo, būtina užtikrinti socialines teises ir galimybę patekti į darbo rinką. Administracines užduotis turėtų būti galima atlikti įvairiomis kalbomis, mobiliems darbuotojams turėtų būti prieinamos socialinės paslaugos, skatinant socialinį koordinavimą ES lygmeniu. Reikėtų palengvinti profesinių kvalifikacijų pripažinimą.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Daugelis ES šalių kenčia nuo masinės emigracijos padarinių. ES šalių ekonominė ir socialinė konvergencija turi tapti ES politikos formavimo ir investicijų prioritetu, kad visoje Europoje pagerėtų žmonių gyvenimo kokybė ir galimybės.

NAUJOS TEISĖS ATEITIES DARBU

Darbas turėtų būti atliekamas tinkamomis ir saugiomis sąlygomis. Panaikinsime dabartinę sistemą, kuri išnaudoja praktikantus ir stažuotojus. Nutrauksime neapmokamų stažuotčių praktiką, kad jauniems žmonėms būtų užtikrintas tinkamas darbo užmokestis ir saugios darbo sąlygos. Mobilus ir migrantų darbas turėtų būti tinkamai reglamentuojamas, o visiems tokiems darbuotojams turėtų būti suteiktas tinkamas ir įperkamas apgyvendinimas.

Profesinės sveikatos ir saugos priemonės turi būti peržiūretos atsižvelgiant į klimato kaitos realijas ir taikant taisykles dėl karščio bangų ir darbo ekstremalioje temperatūroje ar kitų klimato veiksnių. Per didelis darbo krūvis sukelia stresą ir blogą sveikatą. Įdiegsime priemones, kurios sutrumpins darbo laiką ir pagerins darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, įskaitant ES gyventojų teisę atsijungti, teisę dirbti nuotoliniu būdu ir lankstų darbo laiką. Remiame visuotines ES pastangas įvesti keturių darbo dienų savaitę. Neleisime, kad darbuotojai būtų stebimi dirbtinio intelekto pagrindu sukurtomis stebėjimo priemonėmis.

VIENODAS UŽMOKESTIS UŽ VIENODĄ DARBĄ

Kovosime dėl vienodo atlygio už vienodą darbą ir lygių galimybių visiems darbuotojams. Jau seniai reikėjo visiškai panaikinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus taikant visiems darbdaviams privalomas priemones. Moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumai priklauso nuo tokių veiksnių, kaip etninė kilmė, negalia, galimybė įgyti išsilavinimą ir amžius. Įvairios moterų grupės susiduria su labai skirtingais darbo užmokesčio skirtumais.

Visuotinės ir vienodos galimybės naudotis vaikų priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis, taip pat direktyvos dėl darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros bei motinystės atostogų tvarkos persvarstymas gali padėti Europai pereiti prie vienodų ir pakankamos trukmės visiškai apmokamų vaiko priežiūros atostogų.

LYGIOS GALIMYBĖS NUO PIRMŲJŲ GYVENIMO DIENŲ

Kadangi gyvenimo pradžia yra svarbiausia, reikalaujame, kad Europos vaiko garantijų iniciatyvai būtų skiriamas pakankamas finansavimas, kad visi vaikai turėtų galimybę naudotis priežiūros, švietimo, sveikos mitybos, tinkamo būsto ir sveikatos priežiūros paslaugomis. Kartu norime palaikyti tėvų dalyvavimą darbo rinkoje. Visi vaikai turi teisę dalyvauti žaidimuose, poilsio, sporto ir kultūros veikloje.

Visiems ES gyvenantiems vaikams turėtų būti užtikrinta galimybė gauti aukštos kokybės priežiūrą ir švietimą, nesvarbu, kokios valstybės pasą jie turi. Norime bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir užtikrinti, kad pagaliau būtų imtasi taip reikalingų investicijų į švietimo ir priežiūros infrastruktūros plėtojimą.

VISIEMS NAUDINGA EKONOMIKA

Europos Sąjunga yra svarbiausia klimato ir aplinkos politikos formuotoja, kuri priima svarbius bendruosius sprendimus, padedančius Europos visuomenei žengti ekologiškesniu keliu.

Susitelkus judėjimui dėl klimato kaitos mums, žaliesiems, pavyko pasiekti, kad 2019 m. būtų priimtas Europos žaliasis kursas, o klimato krizė taptų svarbiausiu darbotvarkės klausimu. Tačiau pažanga yra

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

per maža ir per lėta. Kuo greičiau Europa pasistūmės į priekį pereidama prie žaliosios ekonomikos, tuo greičiau atsipirks mūsų investicijos ir pastangos. Klimatas nelauks kitų krizių pabaigos.

Mūsų Žalioji socialinis kursas numato svarbų investicijų planą, kuriuo siekiama sukurti klestinčią ir dinamišką visuomenę, grindžiamą klimato neutralumu, ekologiška pramone ir technologijomis bei tvariu skaitmeninimu.

INVESTICIJOS Į EKOLOGIŠKĄ IR GERESNĘ ATEITĮ

Europos ekonominė ir fiskalinė politika turi būti orientuota į žmonių gerovės ir gyvenimo kokybės gerinimą, stabilaus klimato ir sveikos aplinkos išsaugojimą. Atsisakydama griežto taupymo programų, prie kurių buvome įpratę praeityje, Europa turi sudaryti sąlygas ir skatinti investicijas, kad būtų sprendžiamos dabarties ir ateities problemos.

Peržiūrėsime savavališkai nustatytus Maastrichto kriterijų ir Stabilumo ir augimo pakto apribojimus. Dėl jų Europa susidūrė su krizėmis, keliose šalyse buvo apkarpytos viešosios paslaugos ir apribotos viešosios investicijos, o tai pakenkė socialinei sanglaudai.

Sieksime ne išvengti tolesnių krizių ir jų socialinių padarinių, o įdiegti naują gerovę grindžiamą makroekonominį valdymą, kuriame pirmenybė teikiama kokybiškoms investicijoms į viešąsias gėrybes ir žaliąją pertvarką, o ne pasenusiai augimo už bet kokią kainą paradigmai.

Raginame nustatyti „auksinę žaliąją taisyklę“ ir reformuoti Europos semestrą, paliekant erdvės į ateitį orientuotoms žaliosioms ir socialinėms investicijoms. Peržiūrėsime valstybės pagalbos ir viešųjų investicijų taisykles, kad būtų skatinamos žaliosios investicijos nepažeidžiant sąžiningos konkurencijos vidaus rinkoje.

Europos Centrinio Banko įgaliojimai turėtų būti peržiūrėti taip, kad į juos būtų įtrauktas ne tik kainų stabilumas, bet ir visiškas gyventojų užimtumas. Kadangi iškastinis kuras yra jautrus kainų kilimui ir skatina infliaciją, taip pat norime, kad Europos Centrinis Bankas pasinaudotų visomis turimomis priemonėmis žaliosioms investicijoms skatinti, įskaitant diferencijuotas palūkanų normas.

EKOLOGIŠKESNĖ PRAMONĖ MŪSŲ ATEITIES KONKURENCINGUMUI UŽTIKRINTI

Žalioji pertvarka yra mūsų kartos iššūkis, kurio nepavyks įgyvendinti be aktyvios pramonės politikos. Ekologiškesnės pramonės šakos, į kurias investuojama Europoje, suteikia didžiulę galimybę paskatinti ne tik konkurencingumą, bet ir klimato neutralumą.

Sieksime, kad būtų įsteigtas Žalioji socialinis perėjimo prie žaliosios ekonomikos fondas, siekiantis bent 1 proc. ES BVP per metus, kuris daugiausia būtų finansuojamas iš bendro skolinimosi ES lygmeniu.

Tai – infrastruktūros sąjungos pagrindas, iš kurio bus finansuojami ekologiškos infrastruktūros projektai, pavyzdžiui, viešojo transporto ir krovinių vežimo geležinkeliais, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos tinklų jungčių projektai. Sąjunga finansuos besikuriančias žaliąsias pramonės šakas ir kapitalinį būsto renovavimą. Iš šio fondo taip pat bus remiamos ugdymo programos, būtinos kuriant tinkamas darbo vietas naujuose žaliuosiuose sektoriuose ir gerinant pagrindinę socialinę infrastruktūrą, reikalingą sąžiningam perėjimui prie žaliosios ekonomikos.

Šis fondas – pagrindinis kovos su deindustrializacija visoje ES svirtas, iš kurio bus remiamos mažiau finansinių išteklių turinčios valstybės narės ir žaliosios pertvarkos paveikti sektoriai. Investicijos ES lygmeniu reikalingos siekiant apsaugoti bendrąją rinką ir užsitikrinti politinę paramą žaliajai pertvarkai visose ES šalyse.

BENDRASIS ŽALIŪJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

ES pramonės politika turi būti kuriama dalyvaujant piliečiams, profesinėms sąjungoms ir įmonėms, o ne tapti būdu suvisuomeninti išlaidas ir privatizuoti pelną. Užtikrinsime, kad valstybės biudžetas gautų naudos iš investicijų į pramonės šakas, pavyzdžiui, per akcijų paketus. Socialinės sąlygos turi būti palankios kokybiškų darbo vietų kūrimui. Pramonės politika neturėtų būti įgyvendinama išmetamųjų teršalų mažinimo ir reguliavimo sąskaita. Europos parama moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai taip pat gali prisidėti prie mokslo ir technologijų raidos, taip pat prie kitų visuomenės tikslų, todėl ją reikėtų didinti.

ŽALIOJO IR SOCIALINIO KURSO FINANSAVIMAS

Pinigų šioms labai reikalingoms investicijoms finansuoti yra. Esame įsitikinę, kad ES gali padėti juos nukreipti į ekologiškas ir socialines investicijas. Šį pokytį paskatins fiskalinė politika, viešosios investicijos ir privačios iniciatyvos. Sąžiningesnei ekonominei sistemai reikia didesnio lėšų perskirstymo, geresnio viešųjų lėšų panaudojimo ir visų visuomenės narių vaidmens.

SAŽININGOS MOKESČIŲ SISTEMOS KŪRIMAS

Europai reikia sąžiningos mokesčių sistemos, kuri nuimtų našta nuo darbuotojų ir mažųjų įmonių bei priverstų teršėjus, tarptautines įmones ir itin turtinguosius mokėti sąžiningą mokesčių dalį.

Nustatysime minimalų kapitalo prieaugio mokesčio lygį ES, kad mokesčių našta būtų nuimta nuo darbuotojų pečių. Pašalinsime EBPO susitarimo dėl minimalaus pelno mokesčio spragas ir priversime ES valstybes nares įgyvendinti susitarimą aukštesniu lygiu. Bus panaikintos spragos, kurias sudaro sąlygas mokesčių vengimui ir slėpimui, sukčiavimui ir pinigų plovimui ES viduje ir už jos ribų. Kovosime su mokesčių rojais ES ar bet kur kitur pasaulyje.

Europos Sąjungai reikia didesnių biudžeto lėšų, kad galėtų spręsti bendrus iššūkius. Europa turi išplėsti pasienio anglies dioksido mokesčio taikymą naujiems taršiams pramonės sektoriams, taikyti principą „teršėjas moka“ visuose pramonės sektoriuose ir panaikinti nemokamas kvotas anksčiau nei iki dabar numatytų 2034 m. Padidinsime esamų mokesčių plastiko gaminiams taikymo sritį.

Sieksime, kad būtų gerokai padidintas ES Socialinio klimato fondo dydis, užtikrinant sąžiningą perėjimą prie ekologiškos ekonomikos mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams.

Raginame visoje ES įvesti turto mokestį, leisiantį kovoti su nelygybe ir finansuoti žaliąją pertvarką. Be to, sieksime, kad būtų įvestas Europos finansinių sandorių mokestis, kuris padėtų gauti pajamų ir kartu pažabotų spekuliaciją. ES didesnį pelno mokestį energiją tiekiančioms bendrovėms paskelbsime nuolatiniu, kad būtų užkirstas kelias pelnymuisi iš būsimų energetikos krizių, ir taikysime jį ir prekyautojams žaliavomis bei bankams.

EKOLOGIŠKESNIS FINANSAVIMAS TAPS REALYBE

Reguliuosime finansines paslaugas, kad ilgalaikės investicijos į ekologišką ir socialinę ateitį būtų palankesnės nei trumpalaikis spekuliacijas. Kovosime už tai, kad būtų persvarstyta žaliaji taksonomija, siekiant užtikrinti, kad dujos ir branduolinė energija nebūtų vadinamos „tvariomis“. Išskatinės dujos ir branduolinė energija negali būti laikomos švariomis alternatyvomis.

Investicijos į naujus anglies, naftos ir dujų gavybos, kūrenant anglį išgaunamos energijos projektus ir juos plėtojančias įmones turi būti stabdomos. Toliau plėtojant didelį teršalų kiekį išmetančią veiklą kyla pavojus ES klimato ir aplinkosaugos įsipareigojimams ir didėja finansinė rizika.

Įpareigosime finansų sektoriaus dalyvius priimti tvirtus su klimato kaita susijusios pertvarkos planus, kuriais remiantis jų ekonominė pertvarka būtų įgyvendinta laipsniškai. Šių planų turinys ir įgyvendinimas turi būti reglamentuojamas nustatant sektorines politikos kryptis daugiausiai anglies dvideginio į aplinką išmetančioms veiklos rūšims ir metodus, kuriais vadovaujantis būtų keliami

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

dekarbonizacijos tikslai. Kovosime už tai, kad visa bankų sektoriaus veikla būtų įtraukta į žmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą, kad bankų sektorius prisiimtų atsakomybę už savo investicijų poveikį žmogaus teisėms, aplinkai ir klimatui.

STABILO IR ĮTRAUKI BANKININKYSTĖ EUROPOJE

Namų ūkiai daugiau neturėtų pildyti maisto, energijos ir būsto produktais spekuliuojančių finansinių veikėjų kišenių arba kentėti finansų sektoriaus krizių padarinių. ES turi baigti kurti gerokai pavėluotą bankų sąjungą ir įdiegti bendrą indėlių draudimo sistemą.

Europos Centrinis Bankas turėtų pasiūlyti viešą skaitmeninio euro valiutą, kuri taptų alternatyva privačioms mokėjimo sistemoms. Kriptovaliutų rinkos turėtų būti tinkamai reguliuojamos, įskaitant jų poveikį aplinkai, o žmonių teisė gauti ir naudotis gryniaisiais pinigais turėtų būti saugoma kaip būdas didinti įtrauktį.

ŽIEDINĖS EKONOMIKOS CIKLO UŽDARYMAS

Gaminti, vartoti ir išmesti – mūsų ekonomika paremta išteklių naudojimu viršijant mūsų planetos galimybių ribas. Jei nieko nekeisime, 2050 m. mums prireiks trijų Žemių, kad patenkintume savo žaliavų poreikius. Toks linijinis modelis skatina klimato krizę, aplinkos niokojimą ir žmogaus teisių pažeidimus, susijusius su išteklių gavyba. Dėl to mūsų tiekimo grandinės tampa pažeidžiamos krizių, o mūsų ekonomika ir verslas – priklausomi nuo importo.

Atliekos turi tapti taisyklės išimtimi. Norime iki 2040 m. sukurti visiškai atsinaujinančią, visiškai žiedinę ir netoksišką ekonomiką, nustatydami aiškius ir privalomus tikslus bei žaliosios pertvarkos kelius, kad iki 2030 m. sumažintume vartojimą ir išteklių naudojimą.

Kadangi žaliajai pertvarkai reikia vis daugiau metalo žaliavos, turime laikytis pakankamumo principo ir teikti pirmenybę strateginių medžiagų perdirbimo ir apdorojimo pajėgumų plėtrai.

Jei paaiškės, kad gavyba ES yra būtina siekiant užtikrinti saugias ir tvarias tiekimo grandines, privalome nustatyti aukščiausius aplinkosaugos ir socialinius standartus. Taikant ES teisės aktus ar žmogaus ir aplinkosaugos teisių reikalavimus neturėtų būti jokių išimčių. Turime nustatyti aiškias ir nekeičiamas teritorijas, kuriose kasyba draudžiama, nuolat dėti pastangas tobulinti kasybos metodus ir darbo sąlygas (įskaitant sveikatą ir saugą) ir uždrausti žalingiausias praktikas. Nukentėjusios bendruomenės, ypač paskutinė Europos čiabuvių bendruomenė – samiai, turi būti iš anksto informuojamos, dalyvauti procesuose, duoti sutikimą ir gauti sąžiningą kompensaciją.

JOKIŲ ATLIEKŲ – ATEITIES VERSLO MODELIS

Mūsų vizija – visiškai žiedinė ekonomika, kurioje pakartotinai naudojame, kūrybiškai perdirbame, dalijamės ir perdirbame savo gaminius, kad žaliavos liktų uždarame cikle. Toks požiūris saugo išteklius ir klimatą, o vartotojai taupo pinigus, nes gaminiai tarnauja ilgiau. Aplinkosauga ir vartotojų apsauga žengia koją kojon. Mes, žalieji, sieksime, kad būtų greitai įgyvendinti privalomi tvarumo reikalavimai mūsų gaminiams ir kad ES imtųsi veiksmų užtikrinti, kad pramonė jų laikytųsi.

Kovosime su priešlaikiniu gaminių senėjimu, įskaitant programinės įrangos, ir netaisomais gaminiams, kurie žlugdo planetą ir reikalauja namų ūkių plačiau atverti pinigines. Užtikrinsime, kad būtų tinkamai įgyvendinta veiksminga ir prieinama teisė į remontą, įskaitant visoje ES taikomą taisomumo įvertį ir atvirą remonto rinką nepriklausomiems remonto meistrams ir vartotojams. Remsime naudotų prekių ir remonto vidaus rinkos sukūrimą. Norime naujų techninių standartų, pavyzdžiui, universaliojo įkroviklio, kuriais būtų skatinamas gaminių ilgaamžiškumas ir kurie sudarytų sąlygas kurti visuomenę be atliekų, kurioje atliekos nebūtų eksportuojamos į trečiąsias šalis.

BENDRASIS ŽALIŪJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

SOCIALINĖS IR BENDRADARBIUJAMOSIOS EKONOMIKOS KŪRIMAS

Mūsų vizija – dinamiška žiedinė ekonomika, kurioje mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), sudarančios Europos ekonomikos pagrindą, klestėtų pasitelkdamos naujus bendrijos, socialinės ir bendradarbiaujamosios ekonomikos modelius.

MVĮ turėtų veikti vienodomis sąlygomis su didelėmis įmonėmis. Stengsimės vengti biurokratijos ir reguliavimo, kuris per daug sudėtingas, griežtas ar kitaip labiau apsunkinantis veiklą nei būtina visuomenės gerovei apsaugoti. Skatinsime skaitmeninių priemonių diegimą kai jos gali palengvinti reikalavimų atitiktį.

Turime išnaudoti tvarių viešųjų pirkimų galimybes, kad paskatintume aukštų ekologinių ir socialinių standartų laikymąsi bei kolektyvines derybas. Europos reglamentai turėtų sudaryti sąlygas rinktis alternatyvius ekonominius modelius, pavyzdžiui, kooperatyvus, sutelktinį finansavimą, socialinį verslumą ir bendrąsias gėrybes. Reikia sukurti palankią dirvą vietos iniciatyvoms, pirmenybę teikiant pramonės sektoriams, kurie susiduria su didele tarptautine konkurencija, pavyzdžiui, tekstilės sektoriui.

TVARUS SKAITMENINIMAS ŽMONĖMS IR PLANETAI

Skaitmeninės technologijos tampa vis svarbesne mūsų gyvenimo dalimi; jos turėtų saugoti žmonių teises ir tarnauti visuomenės labui, o ne privačių korporacijų interesams. Europa, atsidūrusi tarp JAV sekimo pagrindu veikiančio kapitalizmo ir Kinijos valstybinės kontrolės, turi laikytis teisėmis grindžiamo ir decentralizuoto požiūrio į skaitmeninimą, kad galėtų pasinaudoti jo teikiama nauda.

Įdiegsime Europos duomenų erdvę, kurioje bus galima naudoti anoniminius socialinius duomenis bendram labui, įskaitant kovą už klimato teisingumą, klimato ir medicininius tyrimus. Sąveikumas yra sėkmingos skaitmeninės politikos pagrindas. Europos sąveikumo sistema yra geras atspirties taškas, tačiau ji kol kas nesukuria vienodų sąlygų visiems. Sieksime, kad standartizavimas būtų atviras kūrėjams, pilietinei visuomenei ir MVĮ. Jų indėlis turi būti kompensuojamas, kad visi galėtų vienodai svariai prisidėti prie šio proceso.

Tikrai atviras skaitmeninimas su teisėmis, kurias saugo teisės aktai, suteiks naujas galimybes Europos žmonėms. Naujausi ES teisės aktai suteiks daugiau pasirinkimo galimybių ir skaidrumo internete, apsaugos nuo teisių ir laisvių pažeidimų. ES turi priimti Skaitmeninio sąžiningumo aktą, kad apsaugotų žmones nuo įkyrios reklamos internete.

Priimsime teisės aktus, kuriais sieksime, kad skaitmeniniai prietaisai ir jų komponentai ES būtų naudojami pakartotinai ir perdirbami. Taip pat sumažinsime energijos suvartojimą, susijusį su duomenų apdorojimu ir kriptovaliuta, kad gerokai sumažintume interneto žaliavų naudojimo rodiklį.

SĖKMĖS ISTORIJS TĖSINYS – EUROPOS VARTOTOJŲ APSAUGA

Stiprios vartotojų apsaugos priemonės, pavyzdžiui, teisės į tarptinklinį ryšį, keleivių teisės ir produktų apsaugos priemonės, yra pagrindiniai bendrosios rinkos laimėjimai. Tačiau ekonomikai sparčiai keičiantis, reikia skubiai atnaujinti aukštus ES standartus, kurie apsaugotų žmones, ypač skaitmeninėje erdvėje.

Vartotojai turėtų turėti tokias pačias teises ir skaitmeninėje, ir ne skaitmeninėje erdvėje. Kadangi vis didesnę elektroninės prekybos dalį sudaro potencialiai nesaugūs tiesioginiai apsipirkimai pas trečiųjų šalių pardavėjus, raginame užtikrinti didesnę internetinių prekyviečių atsakomybę ir išplėsti bei koordinuoti muitinės ir rinkos priežiūros institucijų patvirtinimo ir testavimo procedūras.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Mes, žalieji, užtikrinsime, kad žmonės gautų aiškią ir išsamią informaciją apie ES parduodamų produktų ir paslaugų poveikį aplinkai, įskaitant informaciją apie numatomą produkto tarnavimo trukmę ir jo aplinkosauginį pėdsaką. Bendroje rinkoje vartotojai neturi būti skirstomi į pirmarūšius ir antrarūšius. Skirtingose Europos šalyse vienodai parduodami produktai turi būti vienodos kokybės ir sudėties. Vartotojų teisės turėtų būti vienodai užtikrinamos visoje ES.

II SKYRIUS. PASIRYŽIMAS PASIPRIEŠINTI KRAŠTUTINIAMS DEŠINIESIEMS – KOVA UŽ DEMOKRATIŠKĄ, FEMINIZMO PRINCIPUS IR ŽMOGAUS TEISES GERBIANČIĄ EUROPA

Čarlis tiesiog nori būti Čarliu. Niekuo daugiau. Kodėl aplinkiniam pasauliui taip sunku pripažinti jų lytį?

Zara žino, ko nori: nutraukti siaubingą endometriozės keliamą skausmą. Rasti vaistą, kuris galėtų padėti daugeliui žmonių. Tačiau kartais atrodo, kad žmonės nemato toliau jos odos spalvos, pavardės ar aprangos.

Danielis nori, kad visas pasaulis išgirstų: jis myli vyrą. Jis nori ištrūkti į miestą vėlai vakare, vaikščioti Sofijos gatvėmis su savo partneriu ir pakviesti jį į žmonės kalėdinį vakarėlį.

Praėjusiais metais Mirna balsavo už alternatyvą korupcijai, bauginimams ir manipuliacijoms savo šalyje, tačiau demokratinės ir teisinės valstybės principai joje ir toliau nesilaikomi. Užuotėjusi į darbą, dabar Mirna kartu su tūkstančiais kitų piliečių kasdien dalyvauja demonstracijose, kad pasiektų norimus pokyčius.

Prietarai, diskriminacija ir grėsmės sąžiningiems demokratiniams procesams ir toliau stabdo Europos visuomenių progresą, tačiau mes galime tai pakeisti. Padėtis turi pasikeisti.

Demokratišką, laisves ir pagrindines teises gerbiančią Europos Sąjungą turime kurti mes

Rasizmas niekada neišnyko. Pavyzdžiui, nusiteikimas prieš musulmonus, antisemitizmas ir antiziganizmas vis labiau plinta. Neįgaliųjų, skurdžiai gyvenančių žmonių ir kitų pažeidžiamų grupių žmonės vis dar dažnai susiduria su diskriminacija ir atskirtimi.

Prie Europos sienų miršta žmonės. Viduržemio jūros regiono migracijos keliai pasižymi didžiausiu mirtingumu pasaulyje. Saugumo ir apsaugos ieškantys žmonės vis dažniau susiduria su sulaikymais, žiauriu ir neteisėtu apgrėžimu ir kontrabandininkų bei pasienio tarnybų smurtu. Kraštutiniai dešinieji naudojami ir dar labiau didina jų kančias, tempdami pagrindines partijas į dešinę ir normalizuodami migracijos politiką, kuri yra ne tik neveiksminga, bet ir netvari.

Kraštutinių dešiniųjų partijos vis labiau įsitvirtina naudodamos išbandytą ir patikimą taktiką – skleisti pusiau tiesą ir kaltinti mažumas. Ši konservatyvių partijų priešprieša strategiškai mažina mūsų teises ir laisves. Kadaisė tvirtai tikėję Europos projektu, net ir didžiausi konservatoriai atveria duris antidemokratinėms jėgoms, keliančioms grėsmę teisei valstybei.

Turime drąsos pasipriešinti kraštutiniams dešiniams, kad apsaugotume visų teises ir laisves

Žalieji gins demokratiją ir teisinę valstybę bei reikalaus kitokios Europos Sąjungos. Esame įsitikinę, kad Europos Sąjunga turi būti vieningesnė, kad galėtų spręsti bendras visų mūsų problemas. Raginame sukurti federacinę Europos Sąjungą, kuri turėtų daugiau galių, pasižymėtų giliai įsišaknijusiomis demokratinėmis vertybėmis, tikru skaidrumu ir atskaitomybe.

Kovosime su įvairių formų rasizmu ir atskirtimi. Užtikrinsime, kad niekas negalėtų priimti sprendimų dėl mūsų kūno. Reikalausime teisingos prieglobsčio sistemos, kuri gintų žmogaus teises ir orumą. Sieksime migracijos politikos, kurioje būtų pripažįstamas milžiniškas migrantų indėlis į mūsų visuomenę. Tikime, kad politika geriausiai veikia tada, kai ją formuoja suinteresuoti žmonės. Esame įsitikinę, kad demokratija negali klestėti be gyvybe pulsuojančios pilietinės erdvės ir daugiau galių turinčių pilietinės visuomenės veikėjų. Mes pasisakome už teisminę nepriklausomybę ir spaudos laisvę.

Europos Sąjunga buvo įkurta siekiant apsaugoti taiką ir demokratiją, puoselėti laisvę, teises ir

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

teisingumą.

Šis pagrindinis pažadas taps realybe visiems.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

BŪTINAS KITAS ŽINGSNIS – VIENINGA IR PLĖTRAI PASIRUOŠUSI EUROPA

Norėdama įveikti didžiuosius mūsų šimtmečio iššūkius – nuo žaliosios pertvarkos iki kovos su didėjančia nelygybe ir demokratijos apsaugos – Europos Sąjunga turi reformuoti savo sutartis ir siekti federalinės Europos, kuri galėtų ryžtingai imtis veiksmų ir priimti naujas nares.

Konferencijoje dėl Europos ateities Europos piliečiai aiškiai pareiškė, kad jie pritaria naujoms sutartims, kuriomis ES suteikiama daugiau kompetencijų. Jie ragino stiprinti Europos demokratiją, suteikti daugiau galių Europos Parlamentui, atsisakyti nacionalinių veto teisių, didinti ES biudžetą ir stiprinti ES kompetenciją svarbiausiais klausimais, tokiais kaip sveikatos apsauga, mokesčiai ir socialinė apsauga. Mes, žalieji, palaikome šiuos pasiūlymus.

DEMOKRATIJOS PLĖTRA EUROPOS ŠIRDYJE

Mes pasisakome už federalinę Europą, už visapusiškai veiksmingą viršnacionalinę demokratiją.

Būtinybė Europos valstybėms narėms vieningai spręsti klausimus, pradedant mokesčiais ir užsienio politika, baigiant nediskriminavimu ir 7 straipsnio procedūromis demokratijai apsaugoti, trukdo ES priimti visuomenės labai reikalingus sprendimus.

Europos Parlamentui turi būti suteikta teisė siūlyti teisės aktus ir lygūs biudžetiniai įgaliojimai. Europos Sąjungos Taryba turėtų veikti kaip antrieji ES teisės aktų leidybos rūmai, o ne kaip vieta, kur vėlai vakare deramasi dėl tarpvyriausybinių susitarimų. Europos Komisijos pirmininką turėtų siūlyti Europos Parlamentas.

Dabartinio ES biudžeto akivaizdžiai nepakanka Europai kylantiems iššūkiams spręsti. ES biudžetas turėtų būti gerokai padidintas nuosavais ištekliais, pavyzdžiui, įvedant mokesčius iškastiniam kurui ir turtui ES lygmeniu, o Europos Parlamentas ir pilietinė visuomenė turėtų svariau prisidėti stebint ES išlaidas. ES kompetencijos turėtų būti išplėstos, kad ES galėtų pasiekti reikiamų rezultatų. Tokia tarptautinė demokratija taip pat turi užtikrinti Europos pilietybę, suteikiamą pagal gyvenamąją vietą.

Kad Europa galėtų žengti šį labai svarbų žingsnį, piliečiai privalo suteikti demokratinį mandatą. Būtent todėl šie Sutarties pakeitimai turėtų būti atliekami ES mastu vykstančio įtraukaus konstitucinio proceso metu.

Tada sutarties pakeitimai turėtų būti ratifikuojami vykdant visos Europos piliečių referendumą pagal dvigubos balsų daugumos sistemą – pakeitimams turėtų būti pritarta visos Europos mastu ir daugumoje valstybių narių.

Jei saujelė valstybių narių bandys stabdyti pažangą, pradėsime glaudžiau bendradarbiauti. Glaudesnis bendradarbiavimas leis įgyvendinti plataus masto ekologinę ir socialinę pertvarką jau dabar, nelaukiant kol bus pakeistos sutartys.

PILIEČIŲ INDĒLIS Į EUROPOS GAIVINIMĄ

Visuomenės dalyvavimas ir įsitraukimas į politiką stiprina Europos Sąjungą. ES institucijos turėtų imtis priemonių, kad balsavimas ES rinkimuose būtų prieinamesnis, taip pat ir neįgaliesiems. Siekdami paskatinti dalyvavimą demokratiniuose procesuose, norime, kad per 2029 m. ES rinkimus būtų išbandytas internetinis balsavimas, bent jau mobiliems Europos piliečiams. Kartu su nacionaliniais kandidatų į Europos Parlamentą sąrašais turėtų būti pristatyti ir tarptautiniai sąrašai, sukuriant papildomą bendrą ES rinkimų apygardą, kurioje piliečiai rinktų didelį skaičių EP narių.

BENDRASIS ŽALIUJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Kadangi demokratija yra daugiau nei rinkimai, žalieji sieks organizuoti piliečių komisijas, kad ES politikos sprendimai būtų dar įtraukesni. Reikia stiprinti peticijų ir ypač Europos piliečių iniciatyvos sistemą, kad piliečiai galėtų svariau prisidėti prie ES politikos, o Europos institucijos būtų įpareigosos reaguoti ir teikti teisėkūros pasiūlymus. Reikia sukurti visoje ES taikomą referendumų sistemą.

STIPRESNI KARTU – SAJUNGOS PLĖTRA

Daugelis žmonių Europos kaimynystėje trokšta tapti ES piliečiais. Tai aktualiausia Ukrainai, kovojančiai už mūsų vertybes ir Europos saugumą. Mūsų Sąjunga grindžiama tokiomis vertybėmis, kaip pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms. Ji žada taiką, teisingumą, bendrąsias vertybes ir klestėjimą, o kiekviena valstybė narė, tiek senoji, tiek naujoji, yra atsakinga už šių principų ir tikslų puoselėjimą.

Jau seniai turėjome imtis naujų plėtros veiksmų. ES visada buvo geopolitiniu poveikiu grindžiamas projektas. Vadovaujantis bendrosiomis taisyklėmis ir vertybėmis mažėja ES sienų svarba. Todėl ES plėtra yra geriausia ilgalaikės taikos ir saugumo Europoje perspektyva.

Visų Europos šalių, siekiančių tapti ES narėmis arba iš naujo į ją įstoti, kurios laikosi mūsų vertybių, kelias į narystę ES turi būti sveikintinas. Joms turi būti suteikta visa reikiama parama ir pagalba atitinkant stojimo kriterijus.

PAŽADŲ VYKDYMAS – STOJIMO Į EUROPOS SAJUNGĄ KELIAS

Europos Sąjunga privalo laikytis pažadų, duotų šalims kandidatėms: Albanijai, Bosnijai ir Hercegovinai, Moldovai, Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijai, Serbijai, Ukrainai ir Sakartvelui. Palaikome Kosovo pastangas tapti ES valstybe kandidate. Mes remsime šių šalių pastangas atitikti Kopenhagos kriterijus, pirmenybę teikiant demokratijos ir teisinės valstybės kriterijams.

Norėdamos prisijungti prie bendros rinkos ir naudotis ES biudžetu, valstybės turi atitikti kriterijus, o šio proceso eiga turi būti grindžiama nuopelnais. Mes, žalieji, manome, kad priimdama sprendimus dėl stojimo proceso ES turi glaudžiau bendradarbiauti su pilietine visuomene. Sieksime, kad Taryboje būtų atsisakyta vienbalsiškumo, kuris šiuo metu trukdo stojimo procesui.

Ukrainos ateitis – Europos Sąjungoje. Mes remsime Ukrainos valdžios institucijas įgyvendinant narystei ES būtinas reformas. ES turi kiek įmanoma remti Ukrainos pastangas atstatyti ir atgaivinti šalį atspariau klimato kaitos poveikiui, įgyvendinant atsinaujinančios energijos, modernios infrastruktūros ir tvarios bei įtraukios ekonomikos sprendimus.

Naujų narių priėmimas turi tapti svarbiu postūmiu vykdyti vidaus reformas, kad ES lengviau, veiksmingiau ir efektyviau priimtų reikiamus sprendimus. Kiekviena valstybė kandidatė turėtų turėti galimybę rasti savo kelią į ES nepriklausomai nuo kitų valstybių kandidačių progreso.

SKUBŪS VEIKSMAI DEMOKRATINĖS IR TEISINĖS VALSTYBĖS LABUI

Vienas didžiausių smūgių Europos pažangai pastaraisiais metais buvo autoritarinių tendencijų plitimas Europos širdyje. Nukentėjusių šalių gyventojai yra ES piliečiai, todėl ES turi ginti jų teises nuo valdžios užgrobimo. Norime, kad būtų imtasi skubių veiksmų nutraukti ES teisių pažeidinėjimą valstybėse narėse ir pradėti pažeidimų nagrinėjimo procedūrą. Tam (įskaitant 7 straipsnio procedūrą) reikia nustatyti aiškius laikotarpius.

Įvesime Metinę pagrindinių vertybių peržiūros procedūrą, leisiančią stebėti, vykdyti ir taikyti sankcijas už pagrindinių vertybių pažeidimus visoje ES.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Turime naudoti ES lėšas stiprinant gerovę, demokratiją bei teisinės valstybės principus ir pasirūpinti, kad jos nedingtų autokratų ir jų pasekėjų kišenėse. Padarėme didelę pažangą suteikdami ES geresnes priemones šiam tikslui pasiekti, tačiau jos turi būti įgyvendintos visapusiškai.

Teisė kreiptis į teismą turi tapti realybe visiems Europos Sąjungos gyventojams. Labai svarbu, kad pažeidžiamos grupės, pavyzdžiui, mažas pajamas gaunantys žmonės ir atskirtų bendruomenių atstovai, galėtų pasinaudoti savo teise reikalauti deramos reakcijos į neteisę ir ją ištaisyti.

KOVA SU KORUPCIJA! POLITIKA TURI BŪTI SKAIDRI IR ATSKAITINGA

Piliečių pasitikėjimas demokratija priklauso nuo politinio sąžiningumo. Skaidrumas ir atskaitomybė yra labai svarbūs demokratinei kontrolei ir viešajai priežiūrai. Rimtai susvyravus pasitikėjimui politikais ir demokratinėmis institucijomis, privalome veikti.

„Qatargate“ skandalas parodė, kad ES institucijos nėra pajėgios užkirsti kelią korupcijai ir masiniams nusižengimams. ES institucijoms reikia ne dar vienos patariamiosios įstaigos, o nepriklausomos etikos priežiūros institucijos, kuri turėtų įgaliojimus ir išteklius tirti neetišką elgesį ir piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi bei taikyti sankcijas. Mums reikia išsamių teisės aktų dėl lobistinės veiklos ES lygmeniu, įskaitant privalomą ES skaidrumo registrą.

ES institucijos turi tapti skaidresnės, aktyviai skelbti visus dokumentus, susijusius su priimamais teisės aktais. Juose taip pat turėtų būti pateikiamos valstybių narių pozicijos, nes piliečiams iki šiol beveik neįmanoma suprasti, kaip Taryboje priimami sprendimai.

ES institucijų nariai ir vyresnieji darbuotojai turi skaidriai deklaruoti savo turtą, kaip reikalaujama daugelyje valstybių narių. Jiems neturi būti leidžiama užsiimti apmokama papildoma veikla lobistinėse organizacijose.

Korupcija ir piktnaudžiavimas ES biudžetu kenkia visam Europos projektui. Remiame už ES finansinių interesų apsaugą atsakingas institucijas – OLAF ir Europos prokuratūrą – ir raginame skirti daugiau lėšų kovai su korupcija.

TEISIŲ IR LAISVIŲ SĄJUNGA: UŽ TIKRĄ FEMINISTINĘ IR ANTIRASISTINĘ ATEITĮ

Mes, žalieji, norime sukurti pasaulį, kuriame visi gyventume be smurto, rasizmo, seksizmo, *queer* asmenų fobijos ir prievartos. Mes kovojame už pasaulį, kuriame turime teisę apsispręsti dėl savo kūnų, kuriame galime mylėti, ką norime mylėti, ir kuriame rasinis teisingumas pagaliau tampa realybe. Šis pasaulis yra įmanomas, ir mes nenustosime už jį kovoti. Kuo rimtesni bus išpuoliai, tuo labiau įsitikinę, užjaučiantys ir ryžtingi būsime.

LYGIOS TEISĖS VISIEMS

Kovojame už lygias teises visiems, todėl norime, kad Pagrindinių teisių chartija būtų tiesiogiai taikoma Europos piliečiams, o pagrindinės teisės taptų tiesiogine ES kompetencija.

Raginame atlikti bendrą ES kovos su diskriminacija sistemos vertinimą pripažįstant, kad reikia taikyti tarpsektorinį ir universalų požiūrį. Siekiant veiksmingai kovoti su rasinių bendruomenių diskriminacija ir užtikrinti lygias teises ir vienodą požiūrį į visus gyventojus, reikia iš esmės atnaujinti Horizontaliąją kovos su diskriminacija direktyvą. Nuo jos pirmojo leidimo praėjo 15 metų.

SUTRIUŠKINKIME PATRIARCHATĄ!

Visos moterys yra skirtingos, todėl kovojant su nelygybe ir diskriminacija labai svarbu pripažinti jų įvairovę.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Feminizmo principus gerbianči Europa turi vykdyti politiką, kuri užtikrintų moterų finansinę nepriklausomybę, visų pirma panaikinant moteris diskriminuojančias mokesčių sistemas, moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus, taikant įmones ir valdžios institucijas įpareigojančias priemones.

Reikalaujame visuotinių ir vienodų vaikų priežiūros galimybių. Raginame persvarstyti Darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvą ir Motinystės atostogų direktyvą, kad būtų pereita prie vienodos trukmės visiškai apmokamų motinystės ir tėvystės atostogų.

Spręsdami lyčių lygybės klausimus turime užtikrinti, kad Europos pinigai būtų vienodai naudingi ir vyrams, ir moterims. Mes pasisakome už privalomą lyčių lygybės modelio taikymą Europos Parlamento rinkimų sąrašams ir lyčių pusiausvyrą ES sprendimų priėmimo procese, įskaitant užimantiems aukščiausius postus. ES Komisijoje ir Taryboje turi būti sukurtos specialios pozicijos moterų teisėms ir lyčių lygybei.

MŪSŲ KŪNAS, MŪSŲ TEISĖS!

Mes kovojame už didesnes reprodukcinės laisvės. Lytinė ir reprodukcinė sveikata ir teisės, įskaitant teisę į saugų abortą, yra pagrindinės teisės. Jos turi būti įtrauktos į ES sutartis kaip pagrindiniai ES principai ir kompetencijos sritys bei į tiesiogiai taikomą Pagrindinių teisių chartiją. Saugus ir teisėtas abortas turi būti prieinamas visose ES valstybėse narėse. Abortų priežiūra yra esminė sveikatos priežiūros paslauga.

Mes pasisakome prieš žalingą reprodukcinę teisių mažinimą visame pasaulyje. Niekas neturėtų būti laikomas nusikaltėliu už tai, kad kreipiasi arba naudojami aborto paslaugomis. Moterys turi turėti galimybę atlikti medicininį abortą. Būdami žalieji, mes pasisakome už tai, kad visiems būtų išduodamos nemokamos kokybiškos kontraceptinės priemonės. Jaunuoliai turi teisę į visapusišką lytinį švietimą.

PANAIKINSIME SMURTĄ DĖL LYTIES

Visos moterys ir mergaitės Europoje, įskaitant priklausančias atskirties grupėms dėl rasės, lyties, lytinės tapatybės, amžiaus, lytinių požymių, seksualinės orientacijos, negalios, klasės ar migracijos statuso, turi teisę gyventi be smurto. Smurtas dėl lyties yra žiaurus žmogaus teisių pažeidimas ir nelygių mūsų visuomenės galios santykių išraiška.

Toliau atkakliai kovojame už visaapimančius ES teisės aktus, kuriais būtų užkirstas kelias smurtui dėl lyties skaitmeninėje ir ne skaitmeninėje erdvėje visoje ES, bei siekiame, kad į jį būtų reaguojama sprendžiant su smurtu dėl lyties susijusius klausimus tarpsektoriniu ir struktūriniu lygmeniu. Žalieji pabrėžia bendruomenių vaidmenį vykdant žalos prevenciją ir stiprinant aukų teises, teikiant specializuotą pagalbą, užtikrinant aukų apsaugą ir galimybę kreiptis į teismą, ypatingą dėmesį skiriant labiausiai atskirtoms bendruomenėms. Stambulo konvenciją turi ratifikuoti visos ES valstybės narės. ES turėtų įtraukti smurtą dėl lyties į ES nusikaltimų sąrašą.

PASIDIDŽIAVIMAS, PAGARBA IR LYGYBĖ LGBTQIA+ ASMENIMS

Atnaujinta LGBTQIA+ lygybės strategija turėtų užtikrinti, kad translyčiai, interlyčiai ir nebinarinės lyties asmenys taip pat būtų saugomi ES teisinės sistemos ir būtų panaikintos kovos su diskriminacija ir neapykantos nusikaltimais teisės aktų spragos. Norime nutraukti interlyčių asmenų lyties organų žalojimą. Siekiame žmogaus apsisprendimu pagrįsto teisinio lyties pripažinimo ir galimybės gauti translyčiams asmenims skirtą sveikatos priežiūrą. Europos Sąjunga turėtų imtis politinių veiksmų, kad visoje ES būtų uždrausta vadinamoji „konversijos terapija“ ir priverstinė translyčių asmenų sterilizacija. Netradicinės šeimos ir jų teisės turi būti ginamos visoje ES, įskaitant visapusišką judėjimo laisvę neprarandant teisių.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

KOVA SU RASIZMU IR ATSKIRTIMI

Rasizmas Europoje yra ne tik atskirų asmenų požiūrio problema. Tai struktūrinis bei sisteminis iššūkis, kurį būtina spręsti atitinkamai. Rasinis teisingumas turėtų būti įtrauktas į visas ES politikas ir grindžiamas prasmingu visų etninių ir rasinių bendruomenių įsitraukimu, siekiant atsižvelgti į jų gyvenimišką patirtį.

Antisemitizmas ir rasizmas prieš musulmonus auga. ES turi būti saugi vieta gyventi visiems. Mes ginsime žydų ir musulmonų bendruomenes ir reikalausime nutraukti visų formų diskriminaciją.

Užtikrinsime, kad būtų įgyvendinamas ES kovos su rasizmu veiksmų planas, ir sieksime, kad jis būtų atnaujintas iki 2025 m., skiriant tinkamą finansavimą ir įsteigiant pilietinės visuomenės patariamąją instituciją. Nacionaliniai veiksmų planai turi būti privalomi visoms valstybėms narėms.

Demokratijos problema yra ta, kad 96% Europos Parlamento narių yra baltaodžiai. Mes, žalieji, siekiame, kad renkamas darbo vietas užimtų rasinių bendruomenių kandidatai. Aktyviai skatiname žaliuosius, priklausančius rasinėms ir etninėms mažumoms, kandidatuoti į Europos Parlamentą.

MUMS SVARBŪS JAUNŲ ŽMONIŲ BALSAI – DAUGIAU TEISIŲ, DAUGIAU ATSTOVAVIMO

Kovojame už tai, kad visuose Europos rinkimuose būtų balsuojama nuo 16 metų, o sulaukusiems 18 metų asmenims būtų suteikta teisė tapti kandidatais, šiuos pokyčius pradėdant įgyvendinti Europos Parlamento rinkimuose. Mes, Europos žalieji, siekiame, kad jaunesni kandidatai užimtų rinkėjams patrauklias vietas partijų sąrašuose.

ES teisės aktai turi būti naudingi jaunimui. Europos Sąjunga turi remti Tarptautinės jaunimo teisių konvencijos priėmimą. Būdamas pasitarti su visuomene, pavyzdžiui, kasmetiniai dialogai su jaunimą atstovaujančiomis organizacijomis ir jaunųjų piliečių agora, turėtų vykti institucijų lygmeniu, o į teisės aktų poveikio vertinimą turėtų būti sistemingai įtraukiamas jaunimas. ES lėšomis turi būti tinkamai finansuojamos jaunimo organizacijos.

TARIAME „NE“ DISKRIMINACIJAI DĖL AMŽIAUS

Amžius neturi būti kliūtis gyventi visavertį ir aktyvų gyvenimą, tačiau pernelyg dažnai vyresnio amžiaus žmonės stabdo diskriminacija ir atskirtis dėl amžiaus. Vyresnio amžiaus žmonės yra viena iš socialinių grupių, kurioms labiausiai gresia skurdas ir skaitmeninė atskirtis. Formuodami Europos politiką mes, žalieji, pasisakysime prieš diskriminaciją dėl amžiaus. Labai senyvo amžiaus žmonės sudaro sparčiausiai didėjančią demografinę grupę Europoje, todėl turime elgtis tvirtai. Remiame priemones, kuriomis skatinama vyresnio amžiaus žmonių įtrauktis ir jų dalyvavimas sprendžiant politikos klausimus, pavyzdžiui, prisijungimą prie PSO Pasaulinio senatvei palankių miestų ir bendruomenių tinklo.

Reikalaujame sąžiningų pensijų visiems ES senjorams. Tai taip pat reiškia, kad garantuotų pajamų pensijas gaunantiems žmonėms turi būti užtikrinta judėjimo laisvė, kad jie galėtų gauti savo pensiją bet kurioje ES šalyje. Norime, kad visi ES senjorai, sulaukę pensinio amžiaus, gautų nuo skurdo saugančias pensijas. Kartu skatiname įvairiais asmens gyvenimo etapais taikyti pereinamuosius laikotarpius renkantis mokytis, dirbti, rūpintis šeima, nedirbti, užsiimti laisvalaikio veikla ir išeiti į pensiją.

Norime patikimų slaugos paslaugų, kurios būtų naudingos ilgalaikės priežiūros poreikių turintiems žmonėms, jų šeimoms ir bendruomenėms. Teisingumas tarp kartų nėra tik sąvoka – patirties mainai tarp kartų turėtų būti įtvirtinti ne tik mūsų švietimo sistemose, bet ir platesniu mastu – bendruomenės veikloje.

BENDRASIS ŽALIŪJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

UŽ VISIEMS PRIEINAMĄ EUROPA

Neįgalieji Europos Sąjungoje turi turėti galimybę visateisiškai dalyvauti politiniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime, įskaitant užimtumą. Mes sieksime, kad Europos prieinamumą reglamentuojantys teisės aktai būtų veiksmingai stebimi ir įgyvendinami, taip pat kad visoje ES įsigaliojotų neįgaliojo pažymėjimas. ES turėtų pradėti rinkti duomenis pagal lytį, amžių ir negalios rūšį, kurie leistų įvertinti ES politikos poveikį ir stebėti pažangą neįgalųjų įtraukties srityje.

TEISIŲ IR LAISVIŲ SAJUNGA – SAUGOSIME VISŲ TEISES

Visų žmonių teisių apsauga yra pagrindinis ginklas kovoje su kraštutiniais dešiniaisiais. Kraštutiniai dešinieji visoje Europoje išnaudoja migraciją baimei ir pasipiktinimui skleisti. Jie nori apriboti moterų, LGBTQIA+ bendruomenės narių, taip pat rasinių bendruomenių teises ir laisves. Mes kovojame su šia priešprieša, ryžtingai gindami demokratiją, laisvę ir žmogaus teises.

ŽMOGAUS TEISIŲ LAIKYMASIS TAIKANT HUMANIŠKĄ PRIEGLOBSČIO SISTEMĄ

Mes remiame sąžiningą prieglobsčio sistemą, kuri gina žmogaus teises ir orumą, grindžiamą solidarumu ir dalijimusi atsakomybe. Esame įsitikinę, kad esant politinei valiai, Europos Sąjunga gali spręsti humanitarinius iššūkius ir etiškai apsaugoti saugumo ieškančius žmones. Laikydami pagrindinių Europos Sąjungos principų negalime sau leisti derėtis dėl teisės į prieglobstį.

Norime sukurti žmonių prieglobsčio sistemą, kurioje procedūros vyktų greitai ir decentralizuotai. Valstybės narės turi teisingai pasidalyti atsakomybę už prieglobsčio prašytojus. Mums aišku, kad reikia privalomo prieglobsčio prašytojų perkėlimo mechanizmo. Įvairių politinių pažiūrų partijos nusileido kraštutinių dešiniųjų migracijos politikai, ką liūdnai atspindi naujasis ES migracijos ir prieglobsčio paktas. Reikėtų pakartoti Laikinos apsaugos direktyvos sėkmę, kuri buvo pritaikyta reaguojant į karo Ukrainoje sukeltą pabėgėlių krizę.

Raginame išduoti ES vizas žmogaus teisių ir aplinkosaugos gynėjams. Siekiame suteikti teisinę apsaugą žmonėms, priverstinai palikusiems namus dėl klimato krizės ir ekologinių nelaimių. Šiam tikslui pasiekti pasitelksime klimato vizas, kad stichinių nelaimių aukos galėtų ieškoti apsaugos ir saugumo Europos Sąjungoje, bei palaikysime procesus, kurie leistų išvengti pilietybės statuso netekimo dėl klimato krizės padarinių. Būtina atkreipti dėmesį į ypatingą LGBTQIA+ prieglobsčio prašytojų pažeidžiamumą.

NUTRAUKSIME GYVENAMĄJĄ VIETĄ KEIČIANČIŲ ŽMONIŲ KRIMINALIZAVIMĄ

Netoleruotinais padažnėjo smurtas prieš apsaugos ieškančius žmones. Privalome sustabdyti smurtą, kankinimus ir nežmonišką bei žeminantį elgesį prie Europos sienų. Turi būti nutrauktas neteisėtas žmonių apgręžimas prie ES sienų.

Privalome laikytis ES teisės aktų, kuriais siekiama suderinti prieglobsčio procedūrų, priėmimo sąlygų ir apsaugos priemonių standartus. Negalime sutikti, kad žmonės, ieškantys apsaugos ir geresnio gyvenimo ES, būtų įkalinami, susidurtų su netinkamu elgesiu ir piktnaudžiavimu.

ŽMONIŲ GELBĖJIMAS NĖRA NUSIKALTIMAS

Raginame įsteigti ES finansuojamą ir vadovojamą paieškos ir gelbėjimo misiją Viduržemio jūroje ir sustiprinti FRONTEX humanitarinės pagalbos įgaliojimus ir atsakomybę. Siekiame, kad agentūra būtų labiau kontroliuojama ir nacionalinių parlamentų, ir Europos Parlamento. Norime nutraukti humanitarinės pagalbos kriminalizavimą ir dažną nepaprastosios padėties skelbimą siekiant apriboti galimybes gauti prieglobstį ir teisėtą pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos priežiūrą. Žmonės neturi

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

sėdėti kalėjime vien už tai, kad prašo prieglobsčio. Prieglobsčio prašytojams turėtų būti užtikrinta galimybė gauti teisinę pagalbą.

JOKIŲ NEŠVARIŲ SANDORIŲ SU DIKTATORIAIS

Griežtai pasisakome prieš vadinamuosius migracijos susitarimus, pavyzdžiui, susitarimą su Tunicu, pagal kurį ES moka šalims už tai, kad jos nepraleistų migrantų. Bet koks bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos klausimais turi būti įvertintas žmogaus teisių požiūriu. Tariantis dėl vystomojo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis neetiška kelti „migrantų suvaldymo“ sąlygą. Negalime sutikti, kad pabėgėliais ir migrantais būtų naudojamosi siekiant geopolitinės naudos. Prekyba žmonėmis niekada neturi būti hibridinio karo ginklas.

VISIEMS NAUDINGA SAŽININGA MIGRACIJOS POLITIKA

Visais laikais žmonės keliavo iš vienos vietos į kitą. Migracija vyksta nuo seno, todėl turime grįžti prie šio pragmatinio požiūrio. Migracija gali būti naudinga visiems. Ji gali padėti spręsti darbo jėgos trūkumo problemą, kuri šiandien sąlygoja pagrindinius ekonominius sunkumus. Migrantai svariai prisideda prie Europos ekonomikos, praturtina mūsų kultūrą, bendruomenes ir kasdienį gyvenimą.

Teisėtų ir prieinamų migracijos kanalų kūrimas yra būtina išankstinė prekybos žmonėmis ir išnaudojimo prevencijos sąlyga. Norime parengti naują, išsamų Migracijos kodeksą, kuriame būtų numatytas vizų išdavimas skirtingose šalyse gyvenantiems šeimos nariams susijungti ir įvairių reikiamiausių kvalifikacijų darbuotojams. Kodeksas taip pat turėtų leisti ES jau esantiems migrantams keisti savo statusą, pavyzdžiui, iš studento į darbuotoją. Norime, kad atvykėliams būtų lengviau dirbti ir integruotis, suteikiant galimybę mokytis, išmokti kalbos ir įsidarbinti.

Siekiant užkirsti kelią darbuotojų migrantų išnaudojimui, galimybė kreiptis į teismą turi būti užtikrinta visose ES šalyse. Raginame organizuoti visaapimančią kampaniją, leisiančią įteisinti ES šalyse ilgą laiką gyvenančius asmenis be dokumentų. Kad ir koks būtų jų statusas, į Europos Sąjungą susikurti gyvenimo atvykusiems žmonėms turėtų būti užtikrintos vienodos socialinės, kultūrinės, ekonominės ir pilietinės teisės, įskaitant judėjimo laisvę, teisę į darbą ir socialinę apsaugą, galimybę naudotis sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugomis.

KOVA SU PREKYBA ŽMONĖMIS IR IŠNAUDOJIMU DARBE

Norime kovoti su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu darbe ES. Norime apsaugoti aukas, pavyzdžiui, pasitelkdami apsaugos programas ir teisę gyventi šalyje. Pripažindami darbo teisių visuotinumą, galime veiksmingai kovoti su rimtomis išnaudojimo darbe apraiškomis, galinčiomis privesti prie prekybos žmonėmis. Visi darbuotojai, nepriklausomai nuo jų gyventojų statuso, turi teises, saugančias nuo neteisėto išnaudojimo darbe, kurias suteikia ES teisės aktai dėl aukų teisių ir kovos su prekyba žmonėmis. Šios teisės turi tapti realybe.

UŽ SAŽININGĄ IR SAUGŲ SKAITMENINĮ PASAULĮ

Kadangi skaitmeninis pasaulis tapo neatsiejama mūsų gyvenimo dalimi, tokios pat laisvės ir apsaugos, kurios egzistuoja realiame gyvenime, turėtų galioti ir interneto erdvėje. Užkirsti kelią neapykantos plitimui internete yra labai svarbu siekiant, kad tam tikros grupės nebūtų išstumtos iš politinės arenos. Kova su dezinformacija yra labai svarbi, kad demokratinės institucijos veiktų tinkamai ir jomis būtų pasitikima.

ES padarė pažangą kovos su dezinformacija ir interneto platformų reguliavimo srityje, priėmusi Skaitmeninių paslaugų aktą. Dabar reikia užtikrinti, kad jo nuostatos būtų įgyvendinamos. Interneto platformos turi saugoti teisėtą turinį, o šalinant neteisėtą turinį joms turi būti taikoma vieša kontrolė ir skaidrumas.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Moterys ir dėl rasės pažeidžiami asmenys patiria neproporcingai daug neapykantos internete. Turime išlaisvinti internetą nuo neteisėtos neapykantos kalbos ir diskriminacijos. ES turėtų pasinaudoti savo įgaliojimais, kad ypač žalingos neapykantos apraiškos būtų laikomos nusikaltimais, nustatant minimalias taisykles dėl jų apibrėžimo ir sankcijų. Norime padėti platformoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ir žiniasklaidos iniciatyvoms kelti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo lygį ir taikyti kovos su neapykanta strategijas.

BDAR saugo mūsų teisę į privatumą, net ir nuo vyriausybinių stebėjimo. Sieksime, kad būtų užtikrinta teisė nebūti sekamam. ES turi pirmauti pasaulinėje kovoje prieš masinį sekimą. Tinkami ES teisės aktai turi apsaugoti piliečius nuo piktnaudžiavimo šnipinėjimo programine įranga ir neleisti valstybėms narėms išvengti atsakomybės prisidengiant nacionaliniu saugumu.

DIRBTINIO INTELEKTO CENTRE – ŽMOGUS

Dirbtinis intelektas turi didžiulį potencialą, tačiau taip pat gali kelti didelių iššūkių visuomenei. Siekdami pašalinti visus pavojus, įgyvendinsime principą, pagal kurį dirbtinio intelekto sistemas ir toliau turi kontroliuoti žmonės, o sistemos turi gerbti žmogaus autonomiją, orumą ir sprendimų priėmimo teisę. Dirbtinis intelektas turi veikti žmonių, visuomenės ir planetos labui, o ne valstybinės priežiūros ar technologinio kapitalizmo naudai.

Todėl jam turėtų būti taikomi griežti apribojimai. ES neturi leisti taikyti neetiškiausias ir nedemokratiškiausias praktikas, pavyzdžiui, biometrinį masinį stebėjimą, dirbtinio intelekto sistemas, atpažįstančias emocijas, lytį ar seksualinę orientaciją, ir dirbtiniu intelektu pagrįstas prognozuojamąsias strategijas. Nediskriminavimo ir duomenų apsaugos įstatymai turi būti griežtinami ir įgyvendinami taip, kad būtų užtikrinta, jog dirbtinio intelekto sistemos nediskriminuotų rasinių bendruomenių. Turi būti dedama daugiau pastangų kibernetinio saugumo srityje, užkertant kelią dirbtiniu intelektu grindžiamoms įsilaužimo į kompiuterines sistemas atakoms, didžiausią dėmesį skiriant ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugai. Dirbtinio intelekto sistemų kūrimas ir naudojimas turi būti skaidrus. *Deepfake* klastočių, pokalbių robotų ir panašių technologijų naudojimas turi būti aiškiai pažymėtas.

Taip pat norime užtikrinti, kad DI padėtų, o ne trukdytų įgyvendinti Žaliąjį sandorį ir pagrindines aplinkosaugos nuostatas. Darbo vietoje darbuotojai visada turėtų turėti galimybę atsijungti nuo dirbtinio intelekto sistemų. Autorių teises reglamentuojantys teisės aktai turėtų būti tinkamai įgyvendinami atsižvelgiant į dirbtinio intelekto modelius, visapusiškai apsaugant turinio kūrėjus. Palaikome „oraus atlygio už duomenis“ koncepciją, kuri reiškia, kad žmogaus sukurtų duomenų negali nemokamai rinkti komerciniai dirbtinio intelekto kūrėjai, nes duomenys pirmiausia priklauso juos sukūrusiems žmonėms.

STIPRI IR DINAMIŠKA PILIETINĖ ERDVĖ

Pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) yra kiekvienos demokratijos pagrindas. Todėl norime, kad jos taptų stiprios ir tikrai europietiškos. Raginame sukurti ES mechanizmą, kuris apsaugotų pilietinę visuomenę, aktyvistus ir gynėjus nuo visų formų išpuolių, diskriminacijos ir priekabiavimo. Šis mechanizmas turėtų sudaryti sąlygas pranešti apie tokius išpuolius, pasitelkiant išankstinio įspėjimo sistemą. Taip pat turėtų būti užtikrintas tinkamas finansavimas tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu.

Labai svarbu imtis priemonių, kuriomis teisėkūros procedūrų metu būtų remiamas reguliarus, prasmingas ir struktūruotas dialogas su pilietine visuomene. Įvesime Europos tarpvalstybinių asociacijų ir pelno nesiekiančių organizacijų statutą. Pasisakysime už tai, kad pilietinis dialogas tarp PVO ir ES institucijų vyktų ES lygmeniu ir vadovaujantis socialinio dialogo pavyzdžiu.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA ŽINIASKLAIDA EUROPAI

Žiniasklaidos koncentracija pasiekė nerimą keliantį lygį ir kelia grėsmę redakcijų ir ekonomikos nepriklausomybei. Žurnalistų informacijos šaltinių apsaugą apsunkina griežti kovos su terorizmu įstatymai ir plataus masto masinio sekimo priemonės. Ieškiniai dėl šmeižto ir piktnaudžiavimas teisminiais procesais tapo pagrindiniais metodais užčiausti tiriamosios žurnalistikos atstovus.

Mums reikia ES sistemos, kuri užkirstų kelią žiniasklaidos koncentracijai ir sudarytų sąlygas žurnalistams laisvai dirbti. Tiriamajai žurnalistikai reikia specialių apsaugos priemonių. Laisva ir nepriklausoma žurnalistika niekada neturi priklausyti tik nuo reikalingų finansų. Norime atidžiai stebėti, kaip taikomi ES teisės aktai, ypač ES autorių teisių, komercinių paslapčių, duomenų apsaugos reglamentas ir Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva, kad jais nebūtų piktnaudžiaujama. Sieksime, kad būtų tinkamai įgyvendintas būsimasis Žiniasklaidos laisvės aktas ir kovos su SLAPP (strateginiais ieškiniiais dėl visuomenės dalyvavimo) direktyva.

Palaikome idėją kurti visos Europos žiniasklaidos priemones ir kokybišką turinį apie Europai svarbius klausimus, Europos pilietiškumą ir europinę tapatybę, nes tai yra pagrindiniai bendros Europos pilietinės ir informacinės erdvės elementai, padedantys išsklaidyti su ES susijusius mitus ir ugdyti priklausymo Europai jausmą.

KULTŪRA – POKYČIŲ KIBIRKŠTIS

Menas ir kultūra yra vieni iš galingiausių visuomenės įrankių, padedančių pasakoti istorijas, keisti mąstymą ir kurti solidarumą. Turtingas kultūros paveldas bei įvairi ir spalvinga meno scena yra esminiai Europą vienijantys, jos unikalumą ir patrauklumą atskleidžiantys bruožai. Mes, žalieji, tikime, kad meninė raiška yra ne tik mūsų vertybė, bet ir esminė mūsų demokratijos dalis. Taip pat tikime, kad kultūros ir kūrybos pasaulis gali atlikti svarbų politinį vaidmenį padėdamas atvaizduoti šių laikų iššūkių sprendimus. Norime remti kultūrinės raiškos laisvę viešosiomis lėšomis ir ginti ją nuo kraštutinių dešiniųjų jėgų išpuolių.

Galimybė kurti kartu yra viską keičiantis programos „Kūrybiška Europa“ aspektas. Būtina toliau remti visos Europos meno ir kultūros kūrimą ir sklaidą, ypač palaikant menininkų eksperimentavimą ir raiškos bei organizacinių formų įvairovę.

Sieksime, kad ES strategiškai įtrauktų kultūros sektoriaus klausimus į mūsų Žaliųjų ir socialinį kursą ir į bet kokį kitą Europos ateities kūrimo procesą. Kultūrinė diplomatija ir kultūriniai mainai turėtų būti visų šalių, norinčių įstoti į ES, stojimo proceso dalis.

Mokydamiesi iš sudėtingų pandemijos pamokų, raginame nustatyti bendrus Europos kultūrinio ir kūrybinio sektoriaus užimtumo, socialinių garantijų ir darbo sąlygų standartus. Norime sukurti bendrą Europos menininko statuso sistemą, kuri užtikrintų geras darbo sąlygas ir minimalius standartus menininkams ir kultūros darbuotojams visose valstybėse narėse, ypač susijusius su transliacijos platformomis.

GINSIM ŠENGENO ERDVĘ IR GALIMYBĘ LAISVAI JUDĖTI

Judėjimo laisvė – žmonių teisė laisvai ir netrukdomai keliauti ir judėti Europos Sąjungoje – išskirtinai pakeitė ES piliečių gyvenimą. Milijonai žmonių kūrė gyvenimą ir užmezgė santykius kitose ES šalyse, o dar milijonai reguliariai kerta valstybių sienas, ieškodami profesinių galimybių ir laisvalaikio pramogų.

Laimei eilių pasienyje laikai, kuriuos mums priminė patikrinimai pandemijos metu, jau praeityje. Katiname pasirūpinti, kad tai nepasikeistų. Europos institucijos turėtų imtis veiksmų, kad sustabdytų pasienio patikrinimų Šengeno erdvėje sugrįžimą visam laikui ir neteisėtai neribotą jų grąžinimą, ypač

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

teisinantį migracijos iššūkiams. Bulgarija ir Rumunija – ES narės, įvykdžiusios visus narystės Šengeno erdvėje reikalavimus, turėtų būti integruotos į erdvę, kad jų piliečiai taptų visateisiais ES piliečiais.

POLICIJOS VEIKLA BE IŠANKSTINIŲ NUSISTATYMŲ

Europos Sąjungoje niekas, įskaitant policiją ir saugumo tarnybas, nėra viršesnis už įstatymus. Šis pagrindinis principas, kuriuo saugomos kiekvieno žmogaus pagrindinės teisės, nuolat pažeidinėjamas. Tai įrodo pernelyg dažni policijos žiauraus elgesio atvejai.

Siekiant apsaugoti rasinių bendruomenių, kurioms kyla neproporcingai didelė policijos smurto ir profiliavimo grėsmė, teisės, ES rasiinės lygybės direktyva turėtų būti atnaujinta, aiškiai reglamentuojant policijos veiklą ir apibrėžiant institucinį smurtą. Teisei protestuoti susiduriant su vis didėjančiomis grėsmėmis, ginsime teisę į susirinkimus ir taikias demonstracijas taip, kaip tai numato tarptautinė ir Europos teisė.

EUROPOS KOVA SU ORGANIZUOTU NUSIKALSTAMUMU

Organizuotas nusikalstamumas kenkia mūsų demokratijoms, kelia pavojų žmonių gyvybėms ir naikina vietos aplinką. Kadangi organizuotas nusikalstamumas vyksta tarptautiniu mastu, su juo galima kovoti tik bendradarbiaujant visoms Europos šalims. Mes remiame politiką, kuri pagerins Europos policijos ir žvalgybos tarnybų keitimąsi informacija ir informacijos srautus, ir siekiame sukurti Europos mastu veikiančią policijos pareigūnų mainų programą.

III SKYRIUS. PASIRYŽIMAS PRISIIMTI ATSAKOMYBĘ – SAUGIOS, TAIKIOS IR VISUOTINAI TEISINGOS SĄJUNGOS KŪRIMAS

Julija paliko savo ūkį praėjus keturiems karo mėnesiams. Derliaus ėmimas visuomet būdavo smagiausias metų laikas, tačiau šiemet tai buvo pernelyg pavojinga. O grūdų juk net nebuvo kaip transportuoti.

Rusijos blokada Julijai, kaip ir milijonams nuo Ukrainos maisto produktų eksporto priklausančių žmonių visame pasaulyje, tapo tikra tragedija. Panašiai, kaip Ukrainos ekonomika šimtmečiais priklausė nuo Rusijos poreikių, taip ir nesąžininga prekyba bei kolonializmo padariniai lėmė tai, kad ištisi regionai negali patenkinti savo maisto poreikių. Karščio bangos ir sausros dar labiau blogina šią sudėtingą padėtį.

Mums reikia globaliai teisingo perėjimo prie žaliosios ekonomikos, nes mūsų ateitis yra visų ateitis, o visų ateitis yra mūsų ateitis. Taika, klestėjimas ir tvarumas eina koja kojon. Pasaulis negali turėti vieno, ignoruodamas kitą.

Pasaulyje įsivyrąja nesaugumo jausmas ir konfliktai, prasiveržiantys karais ir genocido mėginimais, o autokratiniai režimai kelia pavojų demokratinėms vertybėms ir tarptautiniam dialogui.

Plataus masto Rusijos invazija į Ukrainą tapo lūžio tašku mūsų žemyno ir pasaulio istorijoje. Ji pažeidžia tarptautinės teisės, taikos ir saugumo principus.

Mes, žalieji, solidarizuojamės su Ukraina, remiame ją ir toliau teikiame finansinę bei karinę paramą. Ukrainos žmonių kova už laisvę, taiką ir stojimą į Europos Sąjungą yra mūsų kova.

Tai nesibaigia Ukrainoje. Grėsmė taikai ir saugumui kyla visame pasaulyje. Artimuosiuose Rytuose, Kaukaze, Sahelyje ir Centrinėje Afrikoje siaučia aršūs konfliktai.

Didėjant įtampai mažėja vietos demokratijai ir pilietinei visuomenei, o tai kelia grėsmę tarptautinės sistemos vientisumui ir vilčiai sukurti geresnį pasaulį. Dėl per ilgai trukusios Europos priklausomybės nuo autoritarinių režimų užmerkėme akis prieš šią realybę.

Įsibėgėjanti klimato krizė, stichinės nelaimės ir varžybos dėl išteklių vyksta pasaulinės nelygybės fone. Ji vis dar įsišaknijusi ekonominiuose santykiuose, prekybos susitarimuose ir daugiašalėse institucijose. Vis dar neatsisakėme kolonializmo ir jo palikimo.

Manome, kad šiandieniniame pasaulyje Europos Sąjunga turi atlikti svarbų vaidmenį. ES yra ir visada buvo taikos projektas. Turime sugebėti apginti ES saugumą, taiką ir visuotines vertybes mūsų kaimynystėje ir visame pasaulyje.

Žmogaus teisės ir ekonominė gerovė negali būti prabanga, prieinama tik turtingiausiems pasaulio gyventojams. Pasaulinis teisingumas, geras valdymas ir demokratinės normos bei institucijos padeda šaliai klestėti. Tai būtina saugiam, bendradarbiaujančiam ir taikiam pasauliui.

Tokios ateities pagrindas – globaliai teisingas perėjimas prie žaliosios ekonomikos, kuriuo galėtų pasinaudoti visos šalys ir regionai.

Reaguodami į šiuos iššūkius pirmiausia stengsimės, kad ES pasiektų didesnį geopolitinį ir ekonominį saugumą ir veiktų vieningai tarptautiniu mastu. ES saugumas taip pat priklauso nuo mūsų paramos Ukrainai.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Vertybės, taika ir susitaikymas taps ES tarptautinės politikos prioritetais. Kursime stabilesnį pasaulį, grindžiamą žmogaus saugumu, diplomatija ir konfliktų prevencija. Siekdama šių tikslų, ES turi būti pasirengusi bendradarbiauti su visais taikos, žmogaus teisių ir daugiašališkumo vertybes pripažįstančiais draugais.

Turime drąsos paversti ES kitokio, teisingesnio pasaulio jėga

Europos žaliasis perėjimas yra ir geopolitinė priemonė, ir visuotinė atsakomybė. Diplomatiniai veiksmai klimato kaitos srityje ir bendradarbiavimas plėtojant žaliąsias technologijas bei investicijas yra esminiai veiksniai, lemiantys mūsų santykius su pasauliu.

Kovosime už visuotinį teisingumą. ES gali perrašyti nesąžiningas prekybos taisykles, kad pasaulis taptų teisingesnis ir lygesnis. Visos šalys turi turėti galimybę prisijungti prie naujosios anglies dvideginio neišskiriančios pasaulio ekonomikos.

Saugus ir taikus pasaulis – tas, kuriame Europa bendradarbiauja su partneriais, kad žmonės ir planeta būtų svarbesni už karą ir išnaudojimą.

Tai – ateitis, kurios norime, ir Europa gali padėti ją kurti.

TAIKĄ, BENDRADARBIAVIMĄ IR ŽMOGAUS TEISES PUOSELĖJANTI SĄJUNGA

Saugumo politika yra ir išliks svarbiausia ES darbotvarkės dalis. Mes, žalieji, esame įsitikinę, kad ES reikia naujo požiūrio ir aiškaus noro veikti.

Atėjo laikas atgaivinti daugiašališkumą ir vertybėmis grindžiamą užsienio politiką. Europos Sąjunga sustiprėjo dėl integracijos, dalijimosi ir jungimosi, o ne dėl atsiskyrimo ar sienų statymo. Tai, ko siekėme įgyvendindami Europos projektą, turi tapti mūsų tarptautinių santykių pagrindu. Turime solidarizuotis su savo partneriais ir kurti išplėstą ryšių ir strateginių partnerystių tinklą, bendradarbiaudami vis sudėtingesniame ir labiau nei bet kada anksčiau tarpusavyje susijusiame pasaulyje.

Žalioji pertvarka visada buvo neatsiejama nuo saugumo. Turėdama didesnę energetikos sistemas, esminių technologijų ir gyvybiškai svarbių tiekimo grandinių kontrolę, ES gali daryti didesnę įtaką užsienio politikai ir globaliai teisingai žaliajai pertvarkai. Tai galimybė ES kartu su savo partneriais ir daugiašalėmis institucijomis veiksmingiau skatinti taiką ir saugumą, puoselėti visuotines vertybes, darnaus vystymosi tikslus, žmogaus teises ir demokratiją visame pasaulyje.

UNIVERSALIOMIS VERTYBĖMIS IR PRINCIPAIS GRINDŽIAMAS BENDRADARBIAVIMAS

ES turi teikti pirmenybę bendradarbiavimui ir sąjungų su demokratiniais partneriais kūrimui, kad būtų ginamos žmogaus teisės, visuotinės vertybės ir taisyklėmis grindžiama tarptautinė tvarka. Kai tik įmanoma, turime veikti kartu su savo sąjungininkais ir panašiai mėstančiais partneriais, tačiau nepamiršti, kad prireikus galime veikti savarankiškai.

Mes, žalieji, įsivaizduojame Europos Sąjungą, kuri glaudžiai bendradarbiauja su demokratinėmis valstybėmis ir panašiai mėstančiais partneriais, kad pasipriešintų agresoriams visame pasaulyje ir užmegztų naujus daugiašalio bendradarbiavimo ryšius už globaliosios Šiaurės ribų. ES turi būti pasirengusi bendradarbiauti su visomis taikos, žmogaus teisių, daugiašališkumo ir tarptautinės teisės siekiančiomis šalimis.

DAUGIAŠALIŠKUMAS IR BENDRADARBIAVIMAS SIEKIANT PASAULINIO SAUGUMO

Taika ir laisvė kuriama vertybėmis grįstais ir sąžiningais santykiais su mūsų partneriais. Tikime tarptautiniu solidarumu ir daugiašališkumu. Jungtinės Tautos puoselėja mūsų bendras pasaulines vertybes, todėl ginsime jas nuo išpuolių ir pasisakysime už reformas, kurios padidintų skaidrumą, atskaitomybę ir našumą.

Šiais sudėtingais laikais ES turi aktyviai ieškoti visų tarptautinio bendradarbiavimo galimybių ir naudotis visais bendradarbiavimo kanalais, kad išsaugotų taiką, taip pat ir ESBO. Daugiašalė sistema turi būti stiprinama sąžiningai atstovaujant globaliųjų Pietų šalims, pavyzdžiui, JT Saugumo Taryboje ir tarptautinėse finansų institucijose. Pasisakome už JT sistemos, ypač JT Saugumo Tarybos, reformą, kad būtų užtikrintas sąžiningas ir proporcingas visų pasaulio regionų atstovavimas ir sudarytos sąlygos regioninėms organizacijoms, pavyzdžiui, ES, tapti visateisėmis narėmis. Saugumo Taryboje turi būti panaikinta veto teisė, kad būtų palaikomas tarptautinių sprendimų priėmimas ir atsisakyta hegemoniškos sistemos.

Pasaulinį saugumą galima užtikrinti tik palaikant, skatinant ir plėtojant tarptautinę teisę. Būdami žalieji, mes užtikrinsime, kad ES pasinaudotų savo tarptautine įtaka ir paskatintų tokias šalis, kaip Jungtinės Amerikos Valstijos, prisijungti prie Romos statuto ir Tarptautinio baudžiamojo teismo, kad žmogaus teisės būtų saugomos visame pasaulyje.

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Europos Sąjunga turi pasisakyti už tarptautines žmogaus teises ir tarptautinės humanitarinės teisės apsaugą. Prisiimame bendrą atsakomybę užtikrinti, kad nė vienas karo nusikaltimas ar žmogaus teisių pažeidimas neliktų nenubaustas. Toks šalių įsitraukimas yra geriausias būdas siekti daugiašališkumo, grindžiamo tvirta tarptautine teise, o ne jėgos principu.

Daugiašalis ES požiūris taip pat reiškia bendradarbiavimo su NATO stiprinimą ir gilinimą, laikantis aiškaus kompetencijos pasidalijimo ir nenustatant nei vienos organizacijos viršenybės. Valstybės narės pačios sprendžia dėl narystės NATO. ES turi kolektyvinę pareigą apsaugoti savo saugumą nuo išorės veikėjų išpuolių ir sudaryti sąlygas, kad ES galėtų laisvai apsispręsti dėl indėlio sparčiai kintančioje geopolitinėje aplinkoje.

NAUJA EUROPOS TAIKOS SUTARTIS

Vis dažniau kylant konfliktams visame pasaulyje, taip pat ir Europos pašonėje, ES turi bendradarbiauti su tarptautiniais partneriais, kad būtų įtvirtinta taika ir sumažinta konfliktų rizika. Laikysimės transformacinio požiūrio, siekdami pašalinti pagrindines konfliktų priežastis, stiprinti pilietinę konfliktų prevenciją, tarpininkavimą ir susitaikymą, taip pat krizių valdymą be sienų, įskaitant taikos kūrimą, taikos palaikymą ir užtikrinimą.

Klimato ir saugumo sąsajos susijusios ne tik su ES stabilumu. Klimato ir aplinkosaugos iniciatyvos, taip pat pastangos, kuriomis stiprinamas moterų politinis, socialinis ir ekonominis įsitraukimas, yra labai svarbios kuriant taiką ir užtikrinant saugumą per vystymąsi. Jų finansavimas turi būti didinamas kartu su bet koku karinių išlaidų didinimu.

Karinės intervencijos turi išlikti kraštutine priemone. Jos turi būti grindžiamos ilgalaikėmis politinėmis strategijomis, atitikti tarptautinę teisę ir būti patvirtintos bei prižiūrimos atitinkamo parlamento. Remiame šiais principais grindžiamą Europos saugumo sąjungos kūrimą pasitelkiant esamas struktūras.

Dėl Artimųjų Rytų konflikto sieksime, kad ES atnaujintų politines derybas dėl dviejų valstybių sambūvio sprendimo, pagrįsto saugiomis ir sutartomis sienomis. Ilgalaikė taika regione turi būti pasiekta derybomis, kuriose būtų gerbiama ir Izraelio, ir Palestinos teisė egzistuoti kaip demokratinėms ir suverenioms valstybėms, o Palestinos žmonėms – teisė į savo namus. Reikalaujame, kad atliktamos nepriklausomus visų galimų tarptautinės teisės pažeidimų tyrimus visos šalys prisiimtų visišką atsakomybę. Raginame ES ir jos valstybes nares palaikyti Tarptautinio baudžiamojo teismo ir Tarptautinio Teisingumo Teismo darbą.

Po 1974 m. Turkijos invazijos Kipras vis dar kenčia nuo karinės okupacijos. Geografinis kipriečių atskyrimas pagal etninę kilmę ir religiją pažeidžia Europos pagrindines laisves ir žmogaus teises. Raginame atnaujinti derybas dėl Kipro klausimo sprendimo prižiūrint JT.

EUROPOS SAUGUMO SĄJUNGA

Kadangi nė viena šalis negali viena pati įveikti grėsmių saugumui, ES turi sukurti Saugumo sąjungą, kurioje pagrindinis dėmesys būtų skiriamas žmonių saugumui ir jų poreikiams. Toks požiūris yra būtinas siekiant apsaugoti žmogaus teises, užkirsti kelią konfliktams, kurti ir palaikyti taiką.

Saugumas priklauso ne tik nuo gynybos, bet ir nuo stiprios pilietinės visuomenės, globaliai teisingos žaliosios pertvarkos ir ilgalaikių prevencinių strategijų. Savo veiksmų horizonte turime matyti ne tik trumpalaikius, bet ir ilgalaikius veiksmus. Mūsų taikiniai – ne tik įprastiniai konfliktai, bet ir hibridinės grėsmės, ne tik valstybės, bet ir pilietinės visuomenės. Mes pasisakome už stiprią Europos išorės veiksmų tarnybą, kuri taptų tikros tarptautinės diplomatijos, galinčios kovoti su nebaudžiamumu ir kurti susitaikymą bei ilgalaikę taiką, jėga.

BENDRASIS ŽALIUJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Europos Sąjungoje reikalaujame patikimos solidarumo ir savitarpio pagalbos politikos pagal Europos Sąjungos sutarties 42 straipsnio 7 dalį. Tai reiškia bendradarbiavimą karinių pajėgumų srityje ir sinergijos kūrimą, pavyzdžiui, skatinant sąveikumą ir koordinuojant viešųjų pirkimų, techninės priežiūros ir tiekimo sistemas. Didėjančią dezinformacijos ir kišimosi į suverenas demokratines valstybes grėsmę reikia atremti kibernetinio saugumo priemonėmis.

NUSTOKIME PASIKLIAUTI AUTORITARINIAIS REŽIMAIS

Negalime kartoti praeities klaidų. Europos Sąjunga ir jos narės per ilgai lepinosi ekonomine priklausomybe nuo autoritarinių režimų. Pasikliovusi iškastiniu kuru, ES nekreipė dėmesio į stiprėjantį V. Putino autoritarizmą, žmogaus teisių pažeidimus ir jo režimo keliamą grėsmę tarptautiniam saugumui. Mes, žalieji, užtikrinsime, kad Europa nedarytų tos pačios klaidos su kitais karą kurstančiais režimais visame pasaulyje.

Pripažįstame Kinijos keliamą grėsmę Taivanui, kuri stato į pavojų tarptautinę taiką ir saugumą. Pasisakome už aktyvią, aiškią ir bendrą ES politiką Kinijos atžvilgiu. ES turi laikytis tvirtos žmogaus teisių politikos, kuri prasideda nuo rizikos mūsų tiekimo grandinėse mažinimo ir mūsų savarankiškumo didinimo pasaulyje, kuriame didėja klimato nestabilumas ir politinė įtampa. Kartu turime pripažinti, kad tarpusavio priklausomybė yra esminis taikios tarptautinės sistemos ir globaliai teisingos pertvarkos aspektas.

KOVA UŽ VISUOTINES ŽMOGAUS TEISES

Pilietinės visuomenės organizacijos yra labai svarbios užtikrinant žmogaus teises, demokratiją ir apsisprendimą, kovojant su korupcija ir diskriminacija. Jos yra tikrosios ES sąjungininkės, galinčios pakeisti pasaulį į gerąją pusę. Tačiau žmogaus teisės visame pasaulyje pernelyg dažnai nėra apsaugotos. Aplinkosaugininkai, tiriamosios žurnalistikos atstovai, moterys, LGBTQIA+ bendruomenės nariai, žemių ir čiabuvių teisių gynėjai, profesinių sąjungų nariai ir pažangūs politikai visame pasaulyje yra bauginami, prieš juos vykdomos šmeižto kampanijos, jie įkalinami pagal išgalvotus kaltinimus, o blogiausiais atvejais – nužudomi.

Būdami žalieji, mes visiškai įgyvendinsime ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų ir sudarysime palankesnes sąlygas gauti vizas. Norime, kad ES labiau remtų pilietinę visuomenę, pavyzdžiui, skirdama tvarų finansavimą. Tarptautinės autoritarinių režimų vykdomos represijos turi tapti žmogaus teisių apsaugos prioritetu.

NĖRA TAIKOS BE MOTERŲ – UŽ FEMINIZMO PRINCIPAIS GRINDŽIAMĄ UŽSIENIO POLITIKĄ

Moterys ir marginalizuotos grupės visame pasaulyje vis dar turi ribotas galimybes naudotis valdžia. Feminizmo principais grindžiama užsienio ir saugumo politika leis skirti didžiausią dėmesį lyčių lygybei ir žmonių apsaugai. Kai politiniame, socialiniame ir ekonominiame gyvenime lygiateisiškai dalyvaus visos žmonių grupės, visuomenės bus taikingesnės ir klestinčios.

Mes, žalieji, sieksime, kad ES lygmeniu būtų vykdoma feminizmo principais grindžiama užsienio politika, leisianti įgyvendinti tarpsektorines strategijas. Turime užtikrinti politinį ir pilietinį mergaičių, moterų ir marginalizuotų grupių įsitraukimą, taip pat įtraukų kokybišką mergaičių ir jaunų moterų švietimą. Pagrindiniu užsienio politikos tikslu turi tapti mergaičių, moterų ir marginalizuotų grupių ekonominio įgalinimo skatinimas. Tam sukursime fondą, skirtą vietos feministinėms organizacijoms remti.

JOKIO GINKLŲ EKSPORTO DIKTATORIAMS IR AUTORITARINIAMS REŽIMAMS

Pasaulinės išlaidos ginklams yra didesnės nei bet kada anksčiau ir nuo 2015 m. kasmet vis augo. Pasisakome už branduolinės ir įprastinės ginkluotės kontrolę ir nusiginklavimą, įskaitant autonominių

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

smogiamųjų ginklų draudimą ir branduolinių ginklų draudimo palaikymą bei branduolinių ginklų neplatinimą. Pasisakome už Cheminio ginklo uždraudimo konvencijos įgyvendinimą. Raginame ES lygmeniu vykdyti ginklų eksporto politiką, kuria būtų uždraustas ginklų eksportas autoritariniams režimams, diktatūroms ir žmogaus teisių pažeidėjams, tuo pat metu remiant šalis, besiginančias nuo agresorių. Turi būti įvesti visaapimantys ginklų eksporto į visas šalis partneres stebėsenos mechanizmai.

TEISINGUMAS IR VYSTYMASIS PER VISUOTINĮ ŽALIAJĮ KURSĄ

Europos Sąjunga turi pasinaudoti savo įtaka, galia ir ištekliais, kad būtų užtikrintas visuotinis teisingumas ir sudarytos sąlygos visuotiniam žaliajam kursui pasiekti. Spartėjanti klimato krizė kenkia taikai ir gerovei visame pasaulyje. Klimato ateitis priklauso nuo to, ar kiekviena pasaulio šalis imsis veiksmų ir atsisakys iškastinio kuro.

Šimtmečius išnaudojome globaliuosius Pietus, trukdėme jų vystymuisi primesdami ekonomines struktūras ir išnaudodami žmones, žemę ir išteklius. Pasaulinis teisingumas – tai ne tik žodžiai, bet ir darbai. Tai mūsų etinė atsakomybė ir geopolitinis įsipareigojimas.

Mūsų pasiūlymuose tarptautinė partnerystė ir prekybos reforma derinama su vienodomis sąlygomis vystomu tarptautiniu bendradarbiavimu ir humanitarinėmis iniciatyvomis. Tai grindžiame įsipareigojimu siekti pasaulinio teisingumo ir darnaus vystymosi tikslų suvokdami, kad kolonializmo palikimas išlieka.

ATSAKOMYBĖS PRIPAŽINIMAS PER DIPLOMATINIUS VEIKSMUS KLIMATO KAITOS SRITYJE

Norime, kad diplomatinė veikla klimato kaitos srityje taptų svarbiausia ES santykių su pasauliniais partneriais dalimi. ES turi pripažinti Europos šalių vaidmenį nustumiant globaliųjų Pietų šalis į pirmąją klimato krizės fronto liniją. Kaip nustatyta Paryžiaus susitarime, ES turi laikytis jai sąžiningai tenkančių įsipareigojimų teikti tarptautinį finansavimą klimato kaitos padarinių švelninimui ir prisitaikymui prie klimato kaitos bei prisiimti daugiamečius įsipareigojimus didinant naująjį Nuostolių ir žalos atlyginimo fondą. ES gali rodyti pavyzdį kurdama ambicingas klimato koalicijas dėl investicinių, pramoninių ir technologinių anglies dioksido išmetimo į aplinką prioritetų.

Kovosime už visų vidaus politikos sričių nuoseklumą, kad būtų atsižvelgta į jų pasaulinį poveikį ir teisės aktais patikrinta, kaip jos padės siekti darnaus vystymosi tikslų be neigiamo poveikio trečiųjų šalių galimybėms pasiekti šiuos tikslus. Būdami žalieji, stengsimės daugiau nei nepakenkti. Pasinaudosime visomis turimomis priemonėmis, kad bendradarbiaudami su partneriais kartu pakeistume žmonių gyvenimą į gerąją pusę ir rastume sprendimą klimato krizei, biologinės įvairovės nykimui ir aplinkos būklės blogėjimui. Toliau sieksime, kad ekocidas taptų tarptautiniu mastu pripažintu nusikaltimu.

PARTNERYSTĖ DĖL ŽALIOJO KURSO, SIEKIANT VISUOTINIO TEISINGUMO

Norime, kad tarp ES ir įvairių šalių, regionų bei pilietinių visuomenės veikėjų užsimegztų žaliojo kurso partnerystės, kurios padėtų įgyvendinti būtiną visuotinį žaliąjį kursą investicijomis, galimybėmis naudotis technologijomis ir patirtimi. Norime, kad ES formuotų ir dalytųsi dekarbonizuoto pasaulio technologinės plėtros ir ekonominėmis sistemomis, sudarydama palankesnes sąlygas technologijų perdavimui į globaliuosius Pietus.

Tokios iniciatyvos, kaip „Global Gateway“ ir Teisingos energetikos pertvarkos partnerystės, turi tapti pagrindinėmis priemonėmis, padedančiomis kartu su partneriais ir regionais atverti ekologiško ir tvirto vystymosi kelius. ES turėtų siekti, kad į žaliąją pertvarką pasaulyje būtų investuojama tiek pat, kiek Europos Sąjungoje.

UŽ SAŽININGĄ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMĄ, PRIEŠ EKSTRAKCIONIZMĄ

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Kad žaliąjį pertvarką netaptų lenktynėmis, išstumiančiomis globaliuosius Pietus, ji turi būti naudinga visoms šalims. Tuo pat metu neatidėliotini ES metalų ir kitų išteklių poreikiai negali būti patenkinti negavus naujų medžiagų. Todėl ES turi paspartinti perėjimą prie visiškai žiedinės ekonomikos, kad kuo ilgiau pakartotinai naudotų turimas medžiagas ir pasiektų ambicingus išteklių naudojimo mažinimo tikslus. Be to, ji turi sudaryti sąlygas ištekliams turtingoms šalims išgauti, apdoroti ir perdirbti žaliavas, kartu teikdama pirmenybę žmonėms ir planetai bei apsaugodama bendruomenių, ypač čiabuvių, teises, gamtą ir biologinę įvairovę.

Reikia remti globaliuosius Pietus, kad gavyba būtų vykdoma tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir ES. ES išteklių poreikiai neturėtų dar labiau didinti esamos nelygybės, klimato ir aplinkosaugos neteisybės. Vadovaudamasi išteklių pakankamumo principu, kuris yra grindžiamas vartojimo mažinimo ir perdirbimo tikslais, ES padės sumažinti didžiulį pasaulinio kasybos sektoriaus poveikį žmogaus teisių pažeidimams, aplinkos niokojimui ir klimatui.

Sąžiningas išteklių naudojimas taip pat reiškia, kad turime nustoti mesti atliekas į globaliųjų Pietų šalis. Todėl svarbu ES lygmeniu patvirtinti aiškius atliekų (pvz., plastikų ir tekstilės gaminių) nebelaikymo atliekomis kriterijus, kad atliekos nebūtų priskiriamos naudotoms prekėms. Šis žingsnis taip pat paskatintų perdirbimo, reikalingų įgūdžių ir pajėgumų plėtrą Europos Sąjungoje. Raginame parengti kolektyvinio pirkimo strategiją ir bendradarbiauti retųjų žemių elementų srityje. Pirmenybė turėtų būti teikiama tokių elementų naudojimui tose pramonės šakose, kurios yra svarbiausios perėjimui prie ekologiškos ekonomikos.

LAIKAS DEKOLONIZACIJAI!

Kolonijinės epochos palikimas vis dar daro didelę įtaką kai kurių Europos šalių ir jų buvusių kolonijų santykiams. Tai atsispindi nevienodame pasauliniame turto pasiskirstyme, tebesitęsiančioje ekonominėje priklausomybėje, neteisingose ekonominėse struktūrose bei nepakankamame kolonizuotų šalių atstovavime mūsų institucijose ir visame pasaulyje. Norime, kad ES priimtų istorinę atsakomybę dėl kolonializmo nusikaltimų ir jo palikimo.

Raginame nuodugniai ir visapusiškai peržiūrėti Europos kolonijinį palikimą, kad būtų užtikrinta materialinė ir simbolinė kompensacija, taip pat atsakomybė už praeities nusikaltimus. Palaikome siekį grąžinti šalims jų kultūros artefaktus. Norime ištaisyti nepalankias prekybos susitarimų sąlygas ir siekti plėtros bankų reformų. ES ir jos valstybės narės turi siekti patikimo skolų restruktūrizavimo ir skolų nurašymo, ypač sunkiau besiverčiančioms šalims. Oficiali parama vystymuisi turi būti skirstoma konsultuojantis (ypač vietos lygmeniu) su partneriais ir pilietine visuomene bei patenkinant vietos poreikius. Pokolonijinės laikysenos atsisakymas reiškia, kad ES išorės veiksmai neturėtų iškelti Europos ar Europos bendrovių interesų aukščiau už partnerių interesus.

NUO PAGALBOS VYSTYMUISI PRIE GLOBALIAI SAŽINGOS PERTVARKOS

Europa turi padidinti oficialios paramos vystymuisi srautus, kaip apibrėžta EBPO, bent iki 0,7 proc. valstybių narių bendrųjų nacionalinių pajamų. Tarptautinis bendradarbiavimas ir vystymosi politika turi būti grindžiama dekolonijiniu ir antirasistiniu požiūriu.

Vadovaudamiesi Darnaus vystymosi tikslais, norime geriau koordinuoti vietos lygmeniu vykdomas tvarias iniciatyvas ir padidinti vietos pilietinei visuomenei skiriamą finansavimą, vadovaudamiesi EBPO DAB rekomendacija, kad būtų išvengta išteklių dubliavimo ir švaistymo. Laikysimės išsamaus požiūrio ir užtikrinsime, kad ES tarptautinio bendradarbiavimo biudžetas būtų kruopščiai išnagrinėtas ir suderintas su 2030 m. darbotvarke. Daugiausia dėmesio skirsime tarptautiniam teisingumui, kovai su nelygybe ir užtikrinsime, kad didžioji dalis oficialios paramos vystymuisi būtų skiriama prioritetiniams poreikiams, pavyzdžiui, viešosioms paslaugoms ir pagrindinėms socialinėms paslaugoms, bei skaidriam privačiojo sektoriaus įsitraukimui. ES turi iš naujo sušaukti suinteresuotųjų subjektų partnerystės platformą dėl darnaus vystymosi tikslų.

BENDRASIS ŽALIUJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Norime plėsti vietinių bendruomenių žinias ir vietos iniciatyvas, kad paremtume ekonominių sąlygų ir socialinės apsaugos sistemų plėtrą. Šiuo tikslu norime toliau plėtoti esamą Europos vystomąjį bendradarbiavimą palaikydami dialogą su partneriais. Nepritariame tarptautinės pagalbos ir paramos siejimui su migracijos susitarimais. Turime išlaikyti ir atidžiai stebėti vystomojo bendradarbiavimo vientisumą.

PABAIGA PASAULINIAM BADIUI – APSIRŪPINIMO MAISTU SAVARANKIŠKUMAS VISIEMS

Daugybė šių laikų krizių, visų pirma klimato krizė, kelia egzistencinių iššūkių dėl apsirūpinimo maistu visame pasaulyje. Norėdama įveikti badą, ES turi siekti sukurti tvarią ir atsparią pasaulinę maisto sistemą ir prisidėti prie teisės į maistą įgyvendinimo. ES turi teikti pirmenybę agroekologiniams požiūriams ir derinti savo maisto ir prekybos politiką su pasaulinio apsirūpinimo maistu savarankiškumo ir klimatui palankaus žemės ūkio principais.

PARAMA PASAULINIAM TEISINGUMUI IR TVARIAI PREKYBAI

Dabartinis daugumos ES laisvosios prekybos susitarimų (pavyzdžiui, ES ir MERCOSUR) modelis pirmiausia naudingas žemės ūkio įmonėms ir tarptautinėms bendrovėms. Jame nepakankamai atsižvelgiama į socialinį, ekonominį bei tvarumo poveikį prekybai. ES prekybos politika nepakankamai suderinta su žaliuoju kursu. Mes, žalieji, tikime pasauline prekybos sistema, kuri grindžiama teisingumu, keičia globalizaciją į gera ir kurios centre yra žmonių gerovė. Tikime, kad ES prekybos politiką reikia pertvarkyti taip, kad ji būtų orientuota į tvarų vystymąsi ir griežtesnę žmogaus teisių apsaugą. ES turėtų sudaryti naujus prekybos susitarimus tik su tomis šalimis, kurios įgyvendina Paryžiaus susitarimą.

Mūsų žaliosios partnerystės ir naujasis ES pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (angl. Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) gali sąlygoti sąžiningą konkurenciją, nes anglies dioksido išmetimo mažinimas ir aplinkos apsauga taps bendru visų siekiu. Kad CBAM būtų veiksmingas ir sąžiningas, jam turi būti skirtos didesnės ES išlaidos klimato kaitos veiksams mažas pajamas gaunančiose šalyse.

Žalieji sėkmingai pristatė ir rėmė teisės aktus dėl deramo tikrinimo, miškų naikinimo ir tiekimo grandinių, kuriose nėra priverstinio darbo, nustatydami importo į ES standartus. Visos ES veikiančios tarptautinės bendrovės turi atsakingai laikytis šių standartų ir mokėti sąžiningą mokesčių dalį ES ir už jos ribų. Toliau tęsime darbus atnaujindami Viešųjų pirkimų direktyvą ir naują teisės aktą dėl nesąžiningos prekybos praktikos tekstilės sektoriuje.

Pasisakome už pasaulinės intelektinės nuosavybės teisių sistemos subalansavimą, kad globalių Pietų šalys galėtų naudotis bazinėmis technologijomis, įskaitant sveikatos ir anglies dioksido išmetimo mažinimo technologijas. Būdami žalieji, sieksime pažangos vykdant Pasaulio prekybos organizacijos reformą, palaikydami sąžiningą pertvarkos įgyvendinimą visame pasaulyje.

PERŽIŪRĖTI PREKYBOS SUSITARIMAI, APSAUGANT SOCIALINES TEISES, APLINKĄ IR KLIMATĄ

Mes, žalieji, sieksime, kad dvišaliuose prekybos ir investicijų susitarimuose būtų numatytos privalomos nuostatos dėl tvarumo, už kurias būtų taikomos sankcijos. Paryžiaus susitarimas, Kunmingo ir Monrealio pasaulinė biologinės įvairovės strategija, Darnaus vystymosi tikslai ir TDO pagrindinės konvencijos turėtų tapti esminiais mūsų prekybos susitarimų elementais. Jos turi būti horizontaliai įtvirtintos visuose prekybos susitarimų skyriuose, kuriuose aptariami įvairūs klausimai – nuo žaliavų ir žemės ūkio iki viešųjų pirkimų.

Prekybos sandorių poveikio vertinimai turėtų apimti žmogaus teisių, lyčių lygybės, biologinės įvairovės ir gyvūnų gerovės klausimus. Reikia visapusiškai laikytis atsargumo principo ir įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos standartus. Prieš ratifikavimą prisiimti įsipareigojimai, Europos

BENDRASIS ŽALIŲJŲ PARTIJOS MANIFESTAS - EUROPOS PARLAMENTĄ 2024

Parlamento balsavimas dėl įgaliojimų ir visiškas skaidrumas turi užtikrinti demokratinį teisėtumą ir pilietinės visuomenės bei profesinių sąjungų įsitraukimą.

Kovojame už tai, kad būtų panaikinta investicijų į iškastinį kurą apsauga, o vietoj jos būtų skatinamos tvarios investicijos. Didele sėkme laikome klimatui kenkiančios Energetikos chartijos sutarties atsisakymo. Visuose investiciniuose susitarimuose turi būti visapusiškai gerbiama teisė į reguliavimą. Pasisakome už tai, kad būtų panaikinti investuotojų ir valstybių ginčų sprendimo mechanizmai, pakeičiant juos daugiašale investicinių teismų sistema.

Prekybos taisyklės neturėtų trukdyti imtis klimato kaitos veiksmų ar riboti mūsų galimybes įgyvendinti socialinę ir aplinkosaugos politiką. Priešingai, prekyba turi prisidėti prie mūsų pastangų riboti išmetamųjų teršalų kiekį, pereiti prie poveikio aplinkai neutralizavimo technologijų ir sustabdyti ekologinį nykimą. Reikia palengvinti prekybą tvariomis prekėmis ir paslaugomis, kad jos taptų pigesnės ir plačiai prieinamos. Bet koks produktas, per daug pavojingas naudoti ES, yra per daug pavojingas naudoti ir kitose šalyse. Prekės, kurių neleidžiama parduoti ES, neturėtų būti eksportuojamos į trečiąsias šalis.

Norime skatinti apsirūpinimo maistu savarankiškumą ir teikti pirmenybę vietos ir regioninėms maisto tiekimo grandinėms. Prekybos susitarimai neturėtų trikdyti ar kenkti ekologiškai vertingai vietinei ar regioninei gamybinei aplinkai. ES piliečiai turi teisę tikėtis, kad visi importuojami maisto produktai atitinka tarptautines ir ES taisykles, pavyzdžiui, fitosanitarinius reikalavimus, antibiotikų naudojimo ir gyvūnų gerovės standartus.

Laisvesnę prekybą reikėtų derinti su priemonėmis, kuriomis siekiama apriboti aplinkai žalingas subsidijas, įskaitant subsidijas iškastiniam kurui. Į prekybos susitarimus turėtų būti įtrauktos priemonės, skirtos palaipsniui atsisakyti iškastinio kuro ir kitų aplinkai žalingų subsidijų.

SAŽININGA PREKYBA VISIEMS

Būdami žalieji, siekiame, kad sąžiningos prekybos principai būtų įtraukti į pagrindines ES politikos sritis, susijusias su gamyba, vartojimu ir prekyba, didinant pragyvenimo pajamas ir darbo užmokestį, skatinant įtraukų sprendimų priėmimą, įtraukiant smulkiuosius ūkininkus, amatininkus ir darbuotojus, bei remiant priemonėmis, kuriomis siekiama sumažinti pesticidų naudojimą trečiojoje šalyse. Reikalaujame, kad įmonės taikytų tvarią pirkimo praktiką ir pritaikytų savo verslo modelius taip, kad ekonominė sėkmė būtų atskirta nuo išnaudojimo tiekimo grandinėse, skatinant į tikslą orientuotus verslo modelius.

With the financial support of the European Parliament. Sole liability remains with the author